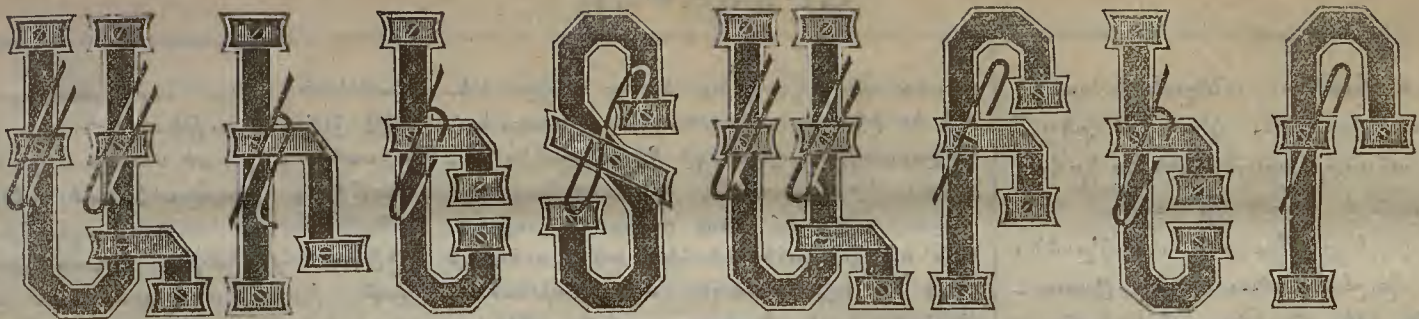

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԲՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԽԹ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՇՈՒՆԻՍ 27, 1896

ԹԻԻ 26

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պղտիկ Տղայոց Պէս Ընդունիլ	Երես 201
Երկու Տեսակ Հաւատք	201
Խոնարհ Պաշտօնէութիւններ	201
Սինայէ Յորդանան	202
Ջերմ Եռանդ	203
Ճշմարիտ Դիւցազն Մը	203
Ձինաց Լեզուն Եւ Անոր Դժուարութիւն	203
Քիմիաբանութեան Կեդծեղու Կարողութիւն	204
Սուտ Բժիշկներ Եւ Հանրային Դիւրահաւատութիւն	205
Ճարտարահար Ջրհան Մը	205
Պնդացած Քարիւղ	205
Չուր Խմել Բնագդէն Մղուելով	205
Թղթակցութիւնք	205
Յիսուս	205
Իսկականութիւն Ամերիկեան Գողթնի Ամս	206
Վերջի Հանդէսները	206
Արեւելեան Որբանոց	206
Աղբ	206
Հանդէս Քաղաքական	207
Դրամական	208

ԱՒԵՏԱԲԵՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ. Կը հրատարակուի ամէն շաբաթ օր:

Տարեկան գինն է ամէն տեղւոյ համար կանխիկ 1 1/2 մեծիտիյէ, վեցամսեայն՝ 3/4 մեծիտիյէ: Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է: Մէկ բերրի գինն է 30 փարա: Խմբագրութեան, բաժանորդագրութեան եւ բոլորատարութեան պատկանեալ ամէն գրութիւնը պարտին ուղղութիւն առ Մր. Հ. Ս. Պարնըմ, Ամերիկաց Խան, Կ. պոլիս:

Ամերիկայի Միտիոնարաց Ընկերութեան կողմանէ:
Ճ. Ք. ԿՐԻՆ, ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ
Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ, ՏԵՐՔԵՆ-ԽՄԱԳԻՐ

ՊԶՏԻԿ ՏՂԱՅՈՅ ՊԵՍ ԸՆԴՈՒՆԻԼ

Տղայութեան յատկանիշն է զինք պաշտպանող և խնամող սիրոյն վրայ անկասկած վստահութիւն: Եթէ կ'ուզէք իմանալ թէ ինչպէս ընդունուելու է Աստուծոյ թագաւորութիւնը, տուէք ձեր տղուն բան մը զոր չառ կը սիրէ ինք, զոր օրինակ՝ խնձոր մը կամ խաղալիկ մը, կամ յագեցուցէք անոր բնական մէկ պէտքը: Ձեր սիրոյն և իր արժանաւորութեան վրայ խնդիր կը յարուցանէ՞ ան: Կը սկսի՞ տրամաբանել թէ ինք բաւական բարի է արդեօք: Կը խորհի՞ թէ նախ աւելի աղէկ ընթացք և տարբեր զգացումներ ունենալու է որպէս զի կարենայ ընդունիլ այդպիսի պարգև մը: Կը կասկածի՞ ձեր անկեղծութեան վրայ և

կը հաշուէ՞ ոյժը որ հարկ պիտի ըլլայ խելու համար նուէրը ձեր դժկամակ ձեռքերէն: Ոչ, անմիջապէս կ'երկնցնէ իր ձեռքը որպէս զի առնէ զայն: Կը պատուէ ձեզ՝ կարծելով ձեզ այնչափ բարի որչափ կ'երեւիք, և խելոյն կը հաւատայ ձեր անկեղծութեան:

Ճիշդ այսպէս ընդունելու է զՔրիստոս, յաւիտեանական կեանքը, փրկութիւնը, պարզ հաւատքով, այսինքն վստահելով թէ Աստուած այնչափ բարի է որչափ կը ցուցնէ ինքզինք, ապաւինելով անոր խօսքին և ընդունելով ինչ որ կը պարգևէ: Աստուած ըսած է թէ ինք՝ «անանկ սիրեց աշխարհը, մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ուր որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտեանական կեանք ունենայ»: Այսու ամենայնիւ մարդիկ, Աստուծոյ խօսքը այսպիսի յայտարարութիւններով լեցուն տեսնելով հանդերձ, փոխանակ Աստուծոյ ըսածին հաւատալու և անոր պարգևը պարզապէս ընդունելու, կը կենան և կը խորհին իրենց վրայով և կը փախչին սէրէն որ տակաւին կը վնասէ զինքն իր անճառելի պարգևով: Սիրտը համոզուելու է ընդունիլ Աստուծոյնուէրը պարզութեամբ, ճիշդ ինչպէս մանուկը առանց վարանման կ'ընդունի ինչ որ կ'ընծայէ սէրը և կ'ուրախանայ ընդունելով: «Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը»:

ԵՐԿՈՒ ՏԵՍԱԿ ՀԱՒԱՏՔ

Հարիւրապետը որուն վրայով կը կարդանք Մատ. Բ. գլխուն մէջ՝ Տէրօջը եկաւ առանց ունէ հարցման: Միայն պատմեց իր ծառային վիճակը: «Տէր», ըսաւ, «իմ ծառաս տունը անդամալոյծ պառկած չարաչար կը տանջուի»: Երբ Տէրն ըսաւ անոր, «Ես կու գամ ու զանիկա կը բժշկեմ», հասկցուց թէ ինչ տեսակ հաւատքով եկած էր օգնութիւն խնդրողը: Հարիւրապետը արժանիքի անունով բան չիմդրեց: «Ես արժանի չեմ», ըսաւ: Այլ լռիկ հաւատաց Տէրօջը: Նշան չիմդրեց: Քրիստոսի խօսքին այնչափ հաւատաց որչափ անոր անձնական ներկայութեան: «Միայն թէ խօսքով զրուցէ, ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի»: Երբեմն «մեծ հաւատքը» վրայ կը խօսուի իբրեւ խորհրդաւոր պարգևի մը վրայ: Յիսուս ըսաւ թէ այս հարիւրապետը, որ միայն հաւատաց թէ Յիսուս կրնար ընել և կ'ընէր ինչ որ խոստանար, «մեծ հաւատքը» տէր մարդ էր:

Մար. Թ. գլխուն մէջ յիշուած ազնուականը տկար հաւատքի տէր էր: Կը հաւատար թէ, եթէ իր տղուն համար դարման մը կար, Տէրօջը կողմէ պիտի դար, բայց վստահ չէր թէ տղան կրնար բուժուիլ: Ուստի եկաւ ըսաւ, «Թէ որ կարողութիւն մը ունիս, օգնէ մեզի»: Այս ալ հաւատք էր, բայց տկար հաւատք: Անմիջապէս չգտաւ բաղձացեալ օրհնութիւնը, բայց Տէրը ողորմութեամբ վարուեցաւ ազնուականին հետ մինչև որ նա աղաղակեց, «Կը հաւատամ, Տէր, օգնէ իմ անհաւատութեանս»:

Հարիւրապետին վրայ կը տեսնենք զօրաւոր հաւատք մը Տէրօջմէ պսակուած և վարձատրուած: Ազնուականին վրայ կը տեսնենք տկար հաւատք մը որ զօրացաւ և խորացաւ: Երկուքին ալ խնդիրքն ընդունուեցաւ: Բայց ո՞վ չուզեր Տէրօջը դիմել հարիւրապետին խոնարհ՝ այլ անդեղեմ վստահութեամբ մանաւանդ քան ազնուականին երկմիտ հաւատքով, որ նախապէս զօրանալու պէտք ունեցաւ որպէս զի կարենար պատասխան ընդունիլ:

ԽՈՆԱՐՀ ՊԱՇՏՈՆԵՒԹԻՒՆՆԵՐ

Չգուշութեամբ խօսինք այն մարդոց վրայ որ կը կանչուին Աստուծոյ յայտնութիւնները քարոզելու: Եթէ Աստուած իր գործը կատարելու համար աննշան մարդ մը կանչէ, աննշանութիւնը ինչ է Աստուծոյ համար: Իր փառքին մէկ շառաւիղը կը բաւէ մարդուն աննշանութիւնը փարատելու: Իր ձեռքին մէկ շարժումով անշափելի բարձրութեան կրնայ հասցնել մարդը: Աստուած իր գործը

կատարելու համար աննշան մարդիկ կը կանչէ: «Ձաւակս, կ'ուզեմ քեզ», կ'ըսէ: Իր ահաւոր յայտնութիւնը կը հաղորդէ տղուն և տղան կը խօսի:

Կա՛ն արդեօք մարդիկ որ կ'ըսեն, «Ես բան մը չեմ կրնար ընել Աստուծոյ յայտնութեամբ: Ողորմելի կրթութիւն մը միայն ստացած եմ: Ընկերային առաւելութիւններ չեմ վայելած: Մէկը չգիտեր անունս: Ի՞նչ կրնամ ընել»: Այսպիսիներուն ըսեմ. Աստուած ձեզ ալ կրնայ գործածել: Յօդի կաթիլն Աստուծոյ է, ինչպէս մեծ ծովը: Ան կրնայ գործածել ձեզ: Ձեր բոլոր ընելիքն է ըսել անոր, «Տէր, ըրէ՛ զիս ինչ որ կ'ուզես»: Ատ է բոլոր իր ուղածը: Ամենէն խեղճ մարդն ալ կրնայ Աստուծոյ պաշտօնեայ ըլլալ:

Աստուած կրնար վանել մեզ իր սրբաբանէն և ամենազօր աշով և կատարեալ անգիտութեամբ գործել: Ո՞վ ենք մենք ուրեմն որ ըսենք թէ Աստուծոյ պէտք ենք: Ոչ մէկը պէտք է անոր: Եթէ ան մեզմէ մէկը կայնեցուցած և ըսած է, «Իմ ձայնս եղի», մեզ պատուելու և օրհնելու համար է, չէ թէ մեզի կարօտ ըլլալուն համար: Ամենէն հանճարեղ քարոզիչները կրնան լուռ նստիլ, պերճախօսութեան քահանայապետները կրնան լքանել ամպիոնը և սեղանը, ամենէն կարող ուսուցիչները կրնան դոցել իրենց գիրքերը և ըսել թէ այլ ևս պիտի չուսուցանեն: Աստուած քարերուն իսկ պերճախօսութիւն կուտայ:

ՄԻՆԱՅԵ ՅՈՐԴԱՆԱՆ

[Խմբագրական]

12.

Թէեւ Բաղամ հրաման չունէր որ անիծէր զԻսրայէլ, ուրիշ կերպ մը գտաւ անոր վնասելու: Ի՞. 25ի մէջ կը կարդանք թէ «Իր տեղը դարձաւ» բայց կ'երեւի թէ չուտով ետ դարձաւ Բաղակի եւ Մադիանացոց տալ իր խրատը եւ օժանդակութիւնը: Իր տան մէջ ի փաթուր ո'րքան մտածեց իր կորուստին վրայ, նոյնքան սաստկացաւ իր ցաւը զոր կը զգար Բաղակի կողմէ խոստացուած ձօն ընծաները ձեռքէ փախցնելուն համար, եւ զայրոյթը որով Աստուծոյ դէմ բորբոքած էր՝ բռնադատուելուն համար օրհնել զԻսրայէլ եւ այսպէս զրկուելուն համար այն նուէրներէն: ԼԱ. 16 համարէն կ'իմանանք թէ Մովսէսի եւ Մադիանացի կիներն «անոր խրատովը պատճառ եղան, որ Իսրայէլի որդիքը Տէրօջը դէմ մեղանչեցին»: Յեղերը տակաւին Յորդանանու արեւելեան կողմն էին եւ յաղթական արշաւախումբը հաւանօրէն վերադարձած էր Բաւանէ, երբ հեթանոս կիները Իսրայելացոց բանակը մտան եւ իրենց հրապուրանքով պոռնկութիւն ընել տուին անոնց: Բաղամ հասկցաւ թէ ուրիշներու հետ բաղդատմամբ Իսրայելացոց աւելի մաքուր ըլլալը եւ, Տէրօջը հետ կ'ընթաց իրենց ուխտին համաձայն, բարոյական օրինաց հնազանդիլն էր որ զանոնք միւս աղբիւրէն զատած և գերազանց ըրած էր: Ուստի Բաղակի եւ Մադիանացոց խրատ

տուաւ զրկել զանոնք իրենց մաքրութենէն եւ իջեցնել ուրիշ ազգերու բարոյական մակարդակին, որպէս զի Տէրը լքանէր զանոնք: Իր խորամանկ եւ սատանայական թելադրութեամբ՝ կռոց զոհեր մատուցուեցան եւ այդ զոհերուն հետ տեղի ունեցան զեղծ ու լպիրշ խաղեր եւ խրախճանութիւններ իբրեւ մասն պաշտամանց: Թերեւս փորձութիւնն աւելի հզօր եղաւ անոր համար որ ժողովուրդն այդ միջոցին հանգիստ եւ անդործ էր, եւ շատեր յաղթուեցան փորձութենէն:

Այսպիսի յանցանք մը արագ եւ ահաւոր պատիժ կը պահանջէր: Պիղծ արարողութիւններուն մասնակցող պարագլուխները կախուեցան, եւ դատաւորներուն հրամայուեցաւ սպաննել Բելփեգովրի յարող բոլոր մարդիկը: Նոյն ատեն Տէրը վրիժառութեան գործը ինք իր ձեռքն առաւ, եւ հարուած մը զրկելով ժողովրդէն 24,000 հոգի սպաննեց: Մինչ հիւանդութիւնը իր սարսափելի գործը կը կատարէր, Շմաւոնեանց տոհմին մէկ իշխանը իր Մադիանացի տարփուհիին ձեռքէն բռնելով Մովսէսի եւ բոլոր ժողովքին առջեւ վրան մը մտաւ անոր հետ: Այն աթեն փենհէս քահանան, Ահարոնի թոռը, անոնց ետեւէն դնաց եւ իր գեղարդով զարկաւ սպաննեց: Այս յանկարծաղէպ պարագան անմիջական տնօրինութիւն մը կը պահանջէր, վասն զի ոչ միայն ընտանեկան կեանքի մաքրութիւնը վտանգի մէջ էր, այլ եւ Իսրայելացոց հաւատարիմ մնալը Եհովայի կրօնքին: Փենհէս չարժեքաւ անհատական վրէժի զգացումէ մը, այլ Աստուծոյ համար ունեցած իր նախանձէն, եւ ուստի փոխանակ յանդիմանութեան՝ գովեստ եւ յատուկ խոստում ընդունեց: Բելփեգովրի մեղքը դարբեր յետոյ յիշուեցաւ իբրեւ յոյժ դժոխային մեղք մը (Ովս. Թ. 10):

Մադիանացոց Իսրայելացիներն ապակաշակու այս ջանքին համար աստուածային սա պատուէրը տրուեցաւ. «Մադիանացոց թշնամութիւն ըրէք ու զանոնք զարկէք» (Իե. 17): Այս հրամանին գործադրութիւնը կը պատմուի ԼԱ. գլխուն մէջ. «Իսրայելի ամէն մէկ ցեղէն հազարական մարդ ընտրուեցան», ընդ ամենայն տասներկու հազար: Փենհէս քահանան անոնց հետ զրկուեցաւ: Մադիանացիներն հաւանօրէն մեծ խուճապի մէջ ինկան. երբ ասոնք մօտեցան, վասն զի Իսրայելացիք մեղքուցին անոնց հինգ թագաւորները եւ բոլոր արուները առանց ունէ կորուստ կրելու: Սպաննուածներուն մէջ էր Բաղամ, թէեւ չըսուի թէ իբրեւ պատերազմիկ ներկայ էր թէ իբրեւ հմայիչ միայն: Գերի բռնուած կիներն ալ մեղքուեցան Մովսէսի հրամանաւ, վասն զի անոնք մեղքի մէջ ձգած էին զԻսրայէլ, եւ միայն «մանկահասակ աղջիկները» որ էրիկ մարդ գիտցած չեն՝ ողջ պահուեցան:

Այս վճռոյն խստութիւնը ոմանք դատապարտած են իբրեւ Մովսէսի չվայրող անգթութիւն մը: Սակայն դիտելու ենք որ Մադիանացոց այդ ճիւղին ընալիւնջ բարձուած Մովսէսի կամ Իսրայելի գործը չէր, այլ՝ Եհովայի ժողովուրդն՝ այդ գործը կատարեց անոր հրամանաւ: Իսրայելացիք ցուցին թէ այդ ցեղին իրենց մէջ ներկայութիւնը ահաւոր վտանգ մ'էր իր պիղծ կռապաշտութեամբ: Իրենք նկարագրի բաւական դժբախտութիւն չունէին որ Մադիանացիները դարձի բերէին Տէրը պաշտելու մաքրութեամբ եւ սրբութեամբ: Իրենց ապահո-

վութեան համար ուրիշ հնար չկար, բայց եթէ ջնջել մոլութեան այնպիսի վնասակար տեսակի մը յարած ժողովուրդը: Նոյն մեկնութիւնը տրուելու է նաեւ Յորդանանու անդիլի կողման աւելի բազմաթիւ աղբերը ջնջելու հրամանին: Ձատագլուխը չենք զայն իբրեւ բարբարոսական դարու մը գործ, վասն զի Աստուծոյ հրամանաւ կատարուեցաւ: Մարդկային ազգին հոգեւոր եւ յաւիտեական յոյսը Իսրայելացոց մէջ ճշմարիտ կրօնին պահպանուելէն կախում ունէր: Տկար մարդիկ էին անոնք եւ շարունակ նշաւակ էին իրենց յանձնուած սրբազան աւանդը մատնելու վտանգին: Եւ ուստի Ամօրհացիները, Բետացիները եւ Քանանու մէջ բնակող ուրիշ ապակաշակ ազգեր կործանելու գործը իրապէս ողորմութիւն էր մարդկութեան առհասարակ, վասն զի Իսրայելի, Աստուծոյ շնորհաց եւ յայտնութեան ընտրեալ աւանդապահին, առջեւէն կը վերցնէր փորձութիւն մը որուն յաղթելու զօրութիւն չունէր ազգը: Լանկէ կ'ըսէ. «Քանանացիք չէին կարող Իսրայելացոց տակ իբրեւ ժողովուրդ ապրիլ առանց խտրութեան զիսրայէլ եւ ընդ նմին մարդկային ազգին պատմութիւնը»: Անմեղ անձեր զոհ գացած կրնան ըլլալ. սակայն մեղքն ազգային էր, եւ այս աշխարհի մէջ, սովորաբար, մեղանշական գործի հետեւանքը լոկ յանցաւորները չեն կրեր: Մադիանացիներէն առնուած աւարը երկու հաւատարմասի բաժնուեցաւ, որոնց մին արշաւանքին մասնակցողներուն յատկացուեցաւ: Այսպէս իրենք զիրենք վտանգի ենթարկողներն իրաւամբ մեծադոյն բաժինը ստացան: Բայց որովհետեւ Մադիանացիք բոլոր ազգին դէմ դաւ նիւթած էին, ամէնքը վայելեցին անոնց անկման եւ կործանման պատուհները:

Արդէն ակնարկած ենք չափահաս արուներու երկրորդ մարդահամարին որ ԻԶ. գլխուն մէջ յիշուած է: Փափաքելի էր որ Իսրայէլ իր ոյժը գիտնար Յորդանանու արեւմտեան կողմը մղուած դժուարին պատերազմներուն չձեռնարկած: Մարդոց թիւը քիչ մը նուազած էր, եւ ուստի չենք կրնար հետեւցնել թէ Յեսուի առաջնորդութեամբ ձեռք բերուած յաջողութեան պատճառը սա էր թէ Յեսու Հօրմայի մէջ յետս մղուած մարդոցմէ աւելի շատ մարդ ունէր: Մարդիկն աւելի շատ չէին, բայց աւելի հնազանդ էին եւ աւելի հաւատք ունէին: Աստուածային նախախնամութեան դասն այնքան սորված էին որ յարմար եղած էին, ինչպէս չէին եղած իրենց հայրերը, մտնել եւ առնել Աւետեաց Երկիրը: Լրտեսներուն պատմութիւնը լսելով ապստամբող եւ Եգիպտոս վերադառնալ ուզող սերունդէն ոչ ոք մնացած էր բաց ի Քաղերէ եւ Յեսուէ: Թերեւս անոնց վերջին մնացորդը կորսուեցաւ այն հարուածէն, որով պատժուեցաւ Բելփեգովրի յարելու մեղքը: Ըստ երեւութի՝ Ահարոնի երկու որդիները Եգիպտոս եւ Իթամար ընդհանուր հաշուին մէջ չեն առնուած, վասն զի քահանայական պաշտօն սկսած էին այն սերունդին մերժուելէն առաջ եւ ուստի չափահաս եղած ըլլալու են:

Ի՞նչ գլխուն մէջ շահեկան խնդիր մը կը գտնենք մեծ Օրէնսդրին առջեւ բերուած: Մանասէի ցեղէն Մալպաադ մեռած էր թողլով հինգ աղջիկէ բազկացեալ ընտանիք մը: Մալպաադի արու ժառանգ չունենալը աստուածային պատժի մը հետեւանք չէր, ոչ ալ մարդը Աստուծոյ դէմ ապստամբ մեռած էր: Ինչո՞ւ ուրեմն անոր սերունդը

զրկուի իր ժառանգութենէն, ըսին անոր աղջիկները: Կրնար անոնց ըսուիլ թէ կիներն առանձինն չեն կարող պատշաճապէս մշակել երկիրը կամ պաշտպանել զայն ազգին թշնամիներուն դէմ եւ թէ հետեւաբար չվայել որ կիներ ժառանգեն զայն: Սակայն Մովսէս Աստուծոյ առաջնորդութեամբ աւելի ազնիւ եւ արդար զիրք մը բռնեց եւ վճռեց որ Սալպաաղի ստացուածքը անոր աղջիկներուն անցնի: Ուստի անոնց նկատմամբ կ'ըսէ. «Հոս յիշուած դատաստանով անոնք ստացան պատասխանատուութեան ինչպէս եւ արտօնութեան նոր զիրք մը: Իրենց խնդրոյն առթիւ հիմնուած օրէնքը նպատակած ըլլալու է իսրայելի կիներն առողջ ընելու ինչպէս բարոյապէս նոյնպէս եւ մտաւորապէս»:

Բայց այս որոշումը իր հետ բերաւ ուրիշ խնդիր մը, որ ի նկատ կ'առնուի Լ. Զ. գլխուն մէջ: Սալպաաղի աղջիկներն իրենց մեծարժէք ստացուածքի մը ժառանգութիւններ, կ'ընթերցանէին ինքնուրուի շատերէ, որոնց մէջ ըստ երեւութի կը գտնուէին նաեւ ուրիշ ցեղերու պատկանող երիտասարդներ: Ուստի Մանասեանք Մովսէսի եկան եւ անոր ուշադրութիւնն հրաւիրեցին իրենց ցեղին յատկացուած հողի մէկ մասին իրենց ձեռքէն ելլելու հաւանական վտանգին վրայ: Արդարեւ ցեղային խորհրդերու պահանջով քանի մը նկատումներով բաղձալի չէր: Ազգային միութիւնը եւ հետեւապէս այդ միութեանէն բխող զօրութիւնն աւելի պիտի ըլլար, եթէ այդ խորհրդերը մոռցուէին եւ ազգն ինքզինք իրենց անբաժան ամբողջ մը նկատէր: Սակայն Աստուած աւելի կարեւոր պատճառներով ուղեց ուրոյն պահել ցեղերը: Ուստի եւ ծանուցուեցաւ սա օրէնքը թէ ժառանգութիւնը իրենց ցեղէն եղողներու հետ ամուսնանալու են: Ըստ երեւութի այսպիսի պայման չհաստատուեցաւ այն օրիորդներուն համար որոնք ժառանգութիւն չունէին:

ՁԵՐՄ ԵՌԱՆԴ

Երիտասարդներ, երբեք ամօթ մի սեպէք ձեր ջերմ եռանդը: Լաւագոյն մարդոց ջերմ եռանդին առաջին վարձքը կ'ընէ խօսք եղած է շատ անգամ: Երբ աշակերտները ելան եւ Գրիստոսը քարոզեցին Պենտեկոստէի օրը, բազմութիւնն ըսաւ թէ զինով են: Երբ Պողոս ազնիւ եռանդով Փետոսի առջեւ պարզեց իր փաստը, Փետոսն բարձր ձայնով աղաղակեց. «Կը խելագարուիս, Պողոս, շատ կարգացողութիւնդ քեզ կը յիմարեցնէ»: Երբ Գրիստոս ժողովրդին կը սորվեցնէր, անոնցմէ շատեր կ'ըսէին, «Դեւ կայ ատոր ներսի զին ու խելոյած է, ինչու ատոր մօտիկ կ'ընէք»: Իրեններն իսկ անգամ մը վախցան, եւ «Ելան որ զինքը բռնեն, քանզի կ'ըսէին թէ խելոյած է»: Այնչէն է բարի դատի մը յարիւ ջերմ եռանդով: «Ձեր աղաքը եւ ձեր աղջիկները պիտի մարգարէանան. ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն»: Բայց անոնք զոր Աստուած իր բերնէն դուրս պիտի փսխէ՝ Լաւագոյն ցիններուն պէս ոչ տաք, ոչ պաղ եղողներն են:

Ձեր ջերմ եռանդը եւ ոյժը լաւագոյն բաներու պահեցէք: Բայց սկսած ենք լիովին օգտուիլ ամենէն պատուական եւ օգտակար բանէն: Ինչ պիտի խորհէինք այն մարդուն վրայ որ շոգեշարժ մեքենաներ ունեցող գործարան մը շինէր եւ ապա գնդապետէ զատ ուրիշ բան չպատրաստէր: Ինչ պիտի ըսէինք ուսանողի մը վրայ որ չարաչար

աշխատելով՝ քննութեանց մէջ ամենէն յաջողն հանդիսանար եւ սակայն յետոյ իր կեանքն անցընէր գիւղական դպրոցի մը մէջ այբուբէն եւ պարզ յաւելում սորվեցընելով: Եւ սակայն ճիշդ այդ անհամեմատութիւնը չէ որ շատերուս կեանքին մէջ կայ: Թող ձեր նախանձաւորութիւնը, այսինքն եռանդը գիտութեամբ ըլլայ, ոչ ինչպէս ոմանք կը խելագարեն այս խօսքը եւ կը կարգան, Թող ձեր գիտութիւնը չափաւորէ եւ տկարացնէ ձեր եռանդը. այլ մանաւանդ թող ուղղէ եւ վարէ զայն, թող հաստատէ եւ սեւեռէ զայն իրեն արժանի բաներու վրայ: «Առաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թաղաւորութիւնը եւ անոր արդարութիւնը»:

Գրիստոս կրնայ իր գործին մէջ տեղ մը տալ ամէն պարզեւի համար որ ունիք: Գրիստոսեայ Պողոսը նուազ ջերմեռանդ չէր քան փարիսեցի Պողոսը: Դարձի եկաւ նա, բայց իր բնական կորովը չնուազեցաւ: Այդ կորովին միայն ուղղութիւնը փոխուեցաւ: Պողոսի մեծ հոգիին մէջ փակուած բուռն զօրութիւնները, որ առաջ սխալ գծի մը վրայ կը թափուէին, անոր դարձին միջոցաւ ուղիղ գծին վրայ ինկան, եւ այն զօրութիւնը որ երբեմն մարդոց կորստեան համար կը գործէր՝ սկսաւ անոնց փրկութեան ծառայել նոյն աղաւթութեամբ: Սիմոն նուազ «նախանձայոց» չեղաւ աշակերտ ըլլալուն պատճառաւ: Երիտասարդներ, Գրիստոս ձեզի կը կանչէ, ձեզի պէտք ունի, ձեր անդու ժողովեան եւ եռանդուն եւ վառ ոգեւորութեան: Դուք ալ կ'ըլլաք իրեն աշակերտ:

ՃՇՄԱՐԻՏ ԴԻԻՅԱԶՆ ՄԸ

Ամբողջ Օմահա կը պարծի հիմա հասարակ դպրոցի փոքրիկ տղի մը վրայ, կը գրէ Փեռլէ օգնէնքի մէկ թղթակիցը: Տասը-չորս տարեկան չկայ այդ տղան, անունն է Օֆի Տառնզի: Մինչեւ քանի մը օր առաջ տղայ մըն էր հարիւրաւոր տղոց մէջ. բայց հիմա միակ տղան է որուն նման ըլլալ կը բաղձայ ամէն ուրիշ տղայ:

Նշան մը տրուելուն վրայ արագ եւ միօրինակ շարժման վարժութիւնը ընդհանուր է Միացեալ Նահանգաց արեւմտեան կողմերու դպրոցներուն մէջ, մանաւանդ ուր որ տղաք խոնուած են մեծ շէնքերու մէջ, եւ փափաքելի է որ անոնք կարող ըլլան արագ մը եւ կարգով կանոնով դուրս ելլել շէնքէն: Շատ անգամ այսպէս ընելու հրաման կ'ընդունին. ամէն տղայ սորված է նշան տրուածին պէս իր տեղը գրաւել, եւ ճիշդ քայլով եւ ժամանակով շարժիլ եւ դատարկել դպրոցը առանց չփոթութեան կամ աճապարանքի: Որպէս զի տղաք սովորին յանկարծական հրաւերի հնազանդիլ անակնկալ ժամանակներ, նշաններ կը տրուին, եւ շատ դպրոցներու պարժանքն է կարող ըլլալ հինգ հարիւր կամ աւելի թուով աշակերտներ պարպել քանի մը վայրկեանի մէջ:

Այսպիսի վարժութիւն մը տրուած էր Օմահայի Տոճ փողոցի դպրոցին տղոցը, եւ թմբկահարի պաշտօնը յանձնուած էր Օֆի Տառնզի: Դպրոցին տնօրէնն Ալէն կը պարծէր թէ իր հինգ հարիւր աշակերտները այն մեծ շէնքէն կրնար դուրս հանել իրր երկու վայրկեանէ: Բայց ամէն մարդ կը յուսար թէ երբեք պիտի չըլլայ պէտք մը զայդ փորձելու: Սակայն առիթը ներկայացաւ յունուար 23ին:

Վարժապետներէն մէկը տնօրէնին սենեա-

կը վազեց աղաղակելով թէ շէնքը կը վառի: Տնօրէնը հնչեցուց իր զանգակը, եւ ահա անմիջապէս սկսաւ տազնապ մը. այնուհետեւ տղաքն սկսան դուրս խուժել իրենց սենեակներէն: Ոչ ոք բաց ի թմբկահարէն, միտք կը բերէր թէ այսպիսի դէպքերու համար յատուկ կրթութիւն տրուած էր: Նա առանց բան մը խօսելու, եւ առանց հրամանի սպասելու, վար վազեց դէպի տնօրէնին սենեակը սանդուղին երկու աստիճաններէն մէկ քայլով, յափշտակեց թմբուկը կը կախուած տեղէն, փոկն ուսն անցուց եւ իր պաշտօնին տեղը վազեց սանդուղին ստորը:

Սրահին մէջ թանձր ծուխ լեցուած էր, եւ վերը վարժապետները կը պոռային տղոցը եւ կը ջանային անոնց յուզումը հանդարտեցնել: Իսկ ջրհանները կը գործէին շէնքին դուրսի կողմէն: Ճիշդ երբ հինգ հարիւր աշակերտները երեւցան սանդուղին գլուխը, վար խուժելու պատրաստ, եւ անշուշտ շատերը պիտի մեռնէին իրարմէ կոխտուելով եւ ճնշուելով, թմբկահարին բոլոր ոյժովը թմբուկին տրուած առաջին հարուածը լսուեցաւ այն խառնաշփոթութեան մէջ: Թմբուկին ձայնը զարմանալի կերպով աղաղեց: Տնօրէնը վազող տղոց ոտքերուն տակէն քաշեց մանր տղաքը որ արդէն գետինը տապալած էին, եւ կ'աղաղակէր որ թմբուկին հարուածներուն համեմատ քայլ առնեն. եւ ահա, վայրկեանապէս նորէն յերեւան եկաւ երկարժամանակեայ կարգապահութիւնը, քայլերը սկսան առնուիլ կանոնաւոր յաջորդութեամբ. եւ տղոց ամբողջ ամբոխը սանդուղիներէն վար կ'իջնէին հանդարտօրէն. եւ առանց չփոթութեան, իրենց զօրահանդէս մը, կարգով կանոնով, ինչպէս ըրած էին անկէ առաջ հազարաւոր անգամներ:

Ծուխը զանոնք կը ծածկէր, բայց դէպքը պատմելու չափ ժամանակ չանցած՝ ամենէն վերջին տղան ապահովապէս դուրս ելաւ շէնքէն՝ թմբուկին հարուածներուն համեմատ քայլ առնելով: Թմբկահարը իր տեղը կեցաւ մինչեւ որ Մ. Ալէն իմացուց թէ ամէն ոք ապահով վիճակի մէջ կը գտնուէր: Այն ատեն թմբկահարը վար իջաւ սանդուղէն դուրսի ամբոխին եռանդուն ծափահարութեանց եւ կեցցէներու որոտածայն աղաղակներուն մէջ: Նա փրկած էր բազմաթիւ տղոց եւ վարժապետներու կեանքերը իր պաղարիւնութիւնովն ու արիւթեամբը. եւ այսօր նա որ հինգ հարիւրէ աւելի տուներ աղատած է հաւանական կորուստէ եւ մահէ, ճշմարիտ դիւցազնի մը համբաւը կը վայելէ, թէպէտ ըրած էր միայն ինչ որ ըսուած էր իրեն:

ՉԻՆԱՅ ԼԵԶՈՒՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ (Պատ. Տր. Ժ. Յ. Մարտիք)

Կը հաւաստեն թէ Ճոն Ուէյլի ըսած է թէ Չինաց լեզուն Սատանան հնարած է որպէս զի միախնամներն արգելէ Չինաստան մտնելէ: Անոնց զլխաւոր բառարանը, գործ իրենց Քանկ Բ. Թագաւորին, 44,700 տարբեր նշանագիրներ կը պարունակէ, եւ կ'ըսուի թէ լեզուին հին աւերակին մէջ գէթ 50,000 բառեր եւս կը գտնուին: Միւրթաբական է տեղեկանալ թէ անոնց մեծ մասը այժմ անգործածելի եւ խափանեալ ձեւեր են, եւ եթէ մարդ այդ նշանագիրներէն 7,000 հատ միայն լաւ սորվի, այդչափ բաւական կ'ըլլայ չինական լեզուի ծանօթութեան եւ կիրառութեան համար:

Չինարէն գիրք մը կը կարդացուի վերէն վար գաղաթնահայեաց սիւներով եւ երեսին աջէն դէպ ի ձախը։ Ուսանողը երբ կը բանայ իր գիրքը, կը տեսնէ շատ մը մեհենա-կան նշանագիրներ։ Եւ չունի որ եւ իցէ միջոց մը տեղեկանալու ո՛չ անոնց արտա-սանութեանը, ո՛չ ձայնին եւ ո՛չ հնչմանը։ Անոնք իրենց պարզ նախնական ձեւին մէջ առարկաներու կոշտ պատկերներ էին։ Մարդը կը ներկայացուի վերէն վար քաշուած գծով եւ երկու սրունքներով, լեռը՝ երեք կատարներով, ծառը՝ գիծերով որ կը ներկայացնեն ձիւղեր, բունը եւ ար-մատները, անտառը՝ երկու ծառով, արտը՝ քառակուսիով մը՝ որ չորս մասերու բաժ-նուած է, արեգակը՝ բոլորակով մը որուն մէջտեղը կէտ մը կայ, դուռը՝ երկու փեղ-կերու պատկերով, եւայլն, Հետզհետէ նմա-նութեամբ գծուած նշանագիրները աւելի կը կնճռոտին։ Վահան մը ծակելու դիրքին մէջ ձեւացուած նետը մէջտեղ կամ կեղրոն նշանակելու համար է։ Դրան մէջ բերան մը՝ կը նշանակէ հարցում կամ աղերս։ Դրան քով ականջ մը կը նշանակէ լսել։ Ձեռքը աւելով կին մը կը բացատրէ կնոջ վրայ Ձի-նացւոց ունեցած գաղափարը։ Մէկ յարկի ներքեւ ներկայացուած կինը կը նշանակէ խաղաղութիւն։ մէկ յարկի ներքեւ ներկա-յացուած երկու կիներ կը նշանակեն կռիւ, եւ երկու այր մարդոց մէջտեղ ներկայա-ցուած կին մը, ինչպէս կրնայ դիւրաւ մա-կաբերուիլ, բարկութեան նշանակ է։

Ասոնք աւելի պարզ նշանագիրներու քա-նի մը լուսաբանութիւններն են։ Խիստ մեծ մասը շատ մը աւելի կնճռոտ է, եւ անոնց մասերը այնպէս կը ճատուած եւ խառնա-շփոթ են որ գրեթէ անկարելի է այսօր հաս-կընալ թէ ինչ ծագում ունին։ Այսպէս, կը տեսնուի թէ Չինարէնի մէջ չկայ այբուբէն, ոչ անուններու հոլովում, ոչ բայերու խո-նարհում, ոչ զանազանութիւն բայից եղա-նակներու, սեռի, ժամանակներու եւ դէմքի։ Նշանագրի մը համար որ մինակ կը կենայ եւ ամէն կապակցութենէ զուրկ կը գտնուի, ուսանողը չկրնար ըսել թէ անոն է այն թէ բայ։ Իր բառարանին կը դիմէ, եւ յաճախ չփոթութեան մէջ կ'իյնայ բաղաժաթիւ տար-բեր տարբեր նշանակութիւններ տեսնելով որ կը շրջապատեն բառը որ ծառայած է չի-նական մատենագրութեան մէջ 3,000 տա-րիներէ հետէ։ Կ'արժէ ըսել թէ Գանթոն բնակող Չինացի մը այս նշանագիրները բո-լորովին տարբեր կ'արտասանէ Ֆուչու բնա-կող Չինացիէ մը։ Եւ սակայն նշանագիր-ներուն նշանակութիւնը եւ պարբերու-թիւններուն կազմութիւնը նոյն են համայն Չինաստանի մէջ։ Խօսուած լեզուն կը տար-բերի տեղին համեմատ։ Եւ սակայն չին ու-սումնականը կը նստի եւ կը գրէ ոտանաւոր եւ արձակ շարադրութիւն, դասական ոճով զոր կը հասկնայ իւրաքանչիւր դաստիա-րակեալ անձ ի Չինաստան, ի Քորէա եւ ի Ճափոն։ Ես շատ անգամ տեսած եմ երկու Չինացիներ որք չէին կրնար հասկնալ իրա-րու խօսածներէն մէկ բառ մը անգամ, բայց կը նստէին եւ կը խօսակցէին գրով, ինչպէս ժամանակաւ եւրոպական տարբեր երկիր-ներու վանականները սովոր էին թղթակ-ցիլ իրարու հետ Լատիններէնով։ Միւս կող-մանէ, չինական խօսուած լեզուն եւ գրուած լեզուն տարբեր են իրարմէ այնքան՝ որքան արդի Յունարէնը տարբեր է Հոմերոսի Յու-նարէնէն։ Քիչ օտարականներ կարող են Չի-նարէն գրել բնիկ ուսումնականի մը գրա-

ծին վայելչութիւնով։ Կան այնպիսիք որ չեն կրնար կարգաւ անգամ միակ նշանա-գիր մը, եւ սակայն կարող են խօսիլ տե-ղային լեզուն այնպէս սահուն կերպով եւ կատարեալ ոճով ինչպէս բուն Չինացի մը կը խօսի։

Խօսուած լեզուն սովորելու մեծ դժուա-րութիւնը կը կայանայ ձայնի ոլորմանց մէջ, վանկերուն մէջտեղի հազազային հնչմանց մէջ, եւ ոճին վերջին աստի-ճան անկանոնութեան մէջ։ Լեզուին մէջ՝ միայն իբր 700 որոշ ձայներ կան, որոնց արտասանութեանը մարդ քանի մը ամսուան վարժութեամբ դիւրաւ կը սովորի։ Բայց պէտք է յիշել թէ այս ձայներուն ամէն մէ-կուն կցուած է ձայնի տեսակ մը չափական աստիճան որ ութնեակէ մը ութնեակուկէս կ'իլլէ, տալով ձայներու զանազանութիւն մը զոր միայն կիրթ երաժշտի մը ականջը կրնայ որոշել։ Քանթոնցիները Տէն մինչեւ 12 հատ ունին այս ձայներէն, եւ կան ա-ւելի նուրբ լսողութիւն ունեցող ականջներ որ մինչեւ 16 հատ կը զանազանեն։ Անդ-դիերէնի մէջ ձայնի չեղար կամ ոլորակը կրնայ նշանակել բարկութիւն, զարմանք, կամ հարցում, բայց չփոփոխեր բառին նշա-նակութիւնը։ Չինաց համար այս ոլորակը լիակատար կարեւորութիւն ունի։ Առնենք ցէձի ձայնը։ Այս կրնայ նշանակել մարախ, թի, փիղ, մեքենականութիւն կամ համեմատելը՝ ձայնի ոլորակին համեմատ։ Բառին մէջտեղը հազազային հնչում մը դրէք, եւ նոյն բառը կրնայ նշանակել, հետազոտել, բարեաղ-դութիւն, պատ, նիզակ կամ հրացան, եւ ուրիշ զանազան նշանակութիւններ՝ դրուած ոլորակին համեմատ։ Մարդ անունը միայն այն ատեն մարդ կը նշանակէ երբ ուղիղ ո-լորակը կը տրուի անոր հնչմանը։ Փոխէ ո-լորակը, եւ մարդ բառը կը նշանակէ սոխակ, ստեղծիւն եւ շատ մը ուրիշ ծիծաղաշարժ բաներ։ Երբեք հնարուած եւ ոչ մէկ գրա-ւոր նշան կը կարողացնէ ուսանողը ինքնի-րեն հասկնալ այս ոլորակներուն եւ դար-ձուածներուն նշանակութիւնները որ այն-քան էական են ուղիղ խօսելու։ Միայն ա-ղէկ ուսուցիչէ մը ականջով լսելով կրնան սովորուիլ։ Շարունակ վարժութիւն կ'ուզէ շատ ամիսներ մինչեւ որ ձայնական գոր-ծարանները սովորին այս բիրտ եւ անհե-թեթ ձայներուն։ Նոր սկսողը շատ անգամ յոյժ ծաղրելի սխալներ կ'ընէ։ Երբ քանի մը շաբաթ դաս առած էի վարժապետէս, ինձ ըսուեցաւ որ Չինացիներուն մէջ եր-թամ եւ փորձեմ լեզուագիտական կարո-ղութիւններս։ Չինացի հոգադործի մը պա-տահեցայ որ կ'երեւնար թէ տուն կը դառ-նար, եւ համարձակեցայ հարցնել, «Նի՞ճա հո-տե՞ն»։ Միտքս, «Կարծեմ տուն կ'եր-թաս հիմա», ըսել էր։ Արտասանութիւնս եւ ոճս շատ ուղիղ էին, բայց սխալ չեղաւ եւ ոլորակ տուած էի վերջին բառին։ Արդ-իւնքը յուսահատական եղաւ, մարդը սիրով չառաւ բարեւս։ Լոկ աչքը յառած վրաս կը նայէր։ Տեսնելով որ իմ հետս գտնուող ըն-կերս խնդալէն կը ձաթէր, հասկցայ որ գէշ սխալ մը գործած էի։ Կ'երեւնար թէ բարձր չեղաւ մը դրած էի վերջին բառին վրայ, եւ հետեւապէս մարդուն՝ «Ստանային գնա», ըսած էի։

Ուրիշ օր մը խոհարարը եկաւ եւ հար-ցուց թէ ինչ կ'ուզեմ կիրակի օրուան մի-ջօրէի ճաշու համար։ Միտքս այն էր որ ըսէի թէ «Խորոված վառեակներ կ'ուզեմ»։ Դժբաղդապէս սխալ մը գործած էի բառե-

րէն մէկուն վրայ։ Փոխանակ ձայնաւորի կարճ ձայնի երկար ձայն տուած էի, եւ լրջութեամբ ըսած էի մարդուն որ երթար եւ փողոցը կրակէր։

Ուսանողը ոչ միայն ոլորակներէ եւ եր-կայն ու կարճ ձայներէ կը նեղուի, այլ կը չփոթի փոքր հազազային հնչիւններէ որ կը հնչուին ձայնի մը մէջտեղը, որոնց յաւե-լումը կամ զանցառումը բոլորովին կը փոխէ նշանակութիւնը։ Յօդուածագիրս անգամ մը լսեց որ միսիոնար մը երկնաւոր Հօր վրայ կը քարոզէր։ Երկնաւոր բառին պատասխա-նող չինարէն բառն է Քիւ, ձայնաւորին վրայ չեղաւ դնելով։ Քարոզիչը թողուցած էր չեղար եւ աղէտալի եղած էր հետեւանքը, թի՛ն՝ առանց չեղարի կը նշանակէ «յիմար»։ Քանթոնցւոց լեզուն քանի մը ամիս սովորե-լէս ետքը ջանացի քարոզ մը խօսիլ։ Աւագ, մի միայն ես էի այն ժողովին մէջ որ կրնայի ըսածներէս բառ մը հասկնալ։ Վհատութիւն տուաւ ինձ լսելս քանի մը Չինացիներէ թէ Անգղիերէն լեզուն ո՛րչափ կը նմանէր Ձի-նարէնի։

ՔԻՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂԾԵԼՈՒ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Քիմիաբանութիւնը որ բոլոր գիտու-թեանց հիմն է, կը կեղծէ ծաղիկներուն ա-նուշահոտութիւնը։ Կեղծած է նոր հնձուած խոտին հոտը։ Բայց ո՛չ այն մասնաւոր հոտը որ երկրագործի մը ըսել տուաւ, «Նոր հնձուած խոտը միշտ դառն աշխատութիւն կը յիշեցնէ ինձի»։ Նիւ Օրլէանսի Թայֆ-Տէ-ճոյթի թերթին մէջ տեսնուած նամակ մը կ'ըսէ թէ ի Ուաշինկթըն Մենաշնորհներու Պաշտօնարանին մէջ դարակի մը վրայ կարգ մը շիշեր կան որ կը պարունակեն ծաղիկ-ներու հոտեր զորոնք ոչ ոք կրնայ զանա-զանել բուն ծաղիկներուն անուշահոտու-թիւններէն։ Եւ սակայն այս հոտերէն եւ ոչ մին թորուած էին ծաղիկէ։ Ամէն մէկը բաղադրուած էր քիմիաբանի մը աշխատա-նոցին մէջ։ Սապէս կը խօսի նամակագիրը։

Վարդի իւղը տաղաւին արհեստականա-պէս արտադրուած չէ։ Քիմիագէտը կը մօ-տենան անոր։ Այն իւղը որ վարդին կու տայ անոր յատուկ անուշահոտութիւնը, կը կոչուի Բոպոն։ Կը գտնուի լեմոնախոտի նաեւ քանի մը տեսակ խորդենիներու (էպե-կե-ճե՛ն լե-ճե՛ն) մէջ։ Չանքեր կ'ըլլան հիմա յիշեալ իւղը այս բոյսերէն հանելու։ Եւ միայն թեթեւ բարեփոխում մը պէտք է զայն վարդիւղի փոխարկելու համար։

Արհեստական մուշկին հանքածուխի ձիւ-թէ արտադրուիլը հաւանականապէս բուն մուշկը պիտի վտարէ շուկայէն։ Թէպէտ բուն մուշկը չէ քիմիաբանապէս խօսելով, բայց իր հոտը չկրնար զանազանուիլ բուն մուշկին հոտէն։ Մուշկը կը հանուի Կեդ-րոնական Ափրիկէի անտառներուն մէջ թափառող Մուշկի-եղջերու կոչուած կեն-դանին մէկ գեղձէն։

Եթերային իւղերը պտուղներուն ախոր-ժելի համը եւ հոտը կու տան։ Հարիւրա-ւորներ կան այս հոտերէն, որոնց իւրաքան-չիւրին կեղծը կրնայ շինուիլ, վասն զի քի-միական բաղադրութիւններ են։ Չարժեք այլ եւս պտուղներու իսկական հիւթեր գոր-ծածել կալաքարի (սոսս) ջուրի (կալէօլ) հա-մար, վասն զի ամէնուն ալ նմանութիւն-ները կրնան պատրաստուիլ արհեստական եթերներով կամ եթերներու խառնուրդնե-րով։

Արհեստական անուշահոտութիւն արտադրելու մասին ամենէն աւելի ընդարձակ յանձնարարութիւնը վաճառքն է։ Այս արտադրութիւնը վաճառքի հատկանշական գիտերը իջեցնել սկսած է, եւ հաւանականապէս շուկայէն պիտի վտարէ զանոնք։ Քիմիագէտը արդէն կը շինեն պանանայի իւղ, անանասի իւղ, տանձի իւղ, խնձորի իւղ, արքայաժուրի (շափաղախ) իւղ եւ շատ ուրիշներ։

Քիմիաբանք գիտեն թէ ինչպէս շինելու է կաթնային թթու, որ թթու կաթին թթուութիւնը տուողն է։ Կը շինեն նաեւ լեմոնի թթու որ լեմոնէն կ'ելլէ։ Նոր արհեստ է «սիթիլ» թթուն պատրաստութիւնը որ կ'ելլէ «սիթիլ» ֆէնէլէ։ Յօդագաւի դարմաններէն մին է «սիթիլ» թթուն, որ կը գործածուի նաեւ իբրեւ պահպանողական նեխելու դէմ։ Առաջները կ'արտադրուէր կաթաւախոտէն (wintergreen) եւ ուրիշ ինչ ինչ տեսակներէ, եւ շատ սուղ էր։ Այժմ տակառաշափներով կը շինուի եւ շատ աւելի է, չափազանց աժան, իրաւ որ, վասն զի շատ կը գործածուի շիշերու կամ տուփերու մէջ դրուած պահածոյ ուտեստներ պահպանելու լաւագոյն յատկութիւնն ունենալուն պատճառաւ։ Կը սպաննէ նեխում յառաջ բերող մանրածիւնները։ Բայց ստամոքսին մէջ կը ջնջէ մարսողական խմորները, եւ այդ պատճառաւ առողջութեան միասակար է։

ՍՈՒՏ ԲԺՈՇԿՆԵՐ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴԻՐԱՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ

Պատմութիւն մը լսուած է բժիշկի մը վրայ որ կը ճանչնար ծերունի ծառայ մը, առատ բժիշկ, որ շատ գործ կ'ընէր, եւ հարցուց անոր թէ ինչ բանի կ'ընծայէ իր յաջողութիւնը։ «Սա անցնող յիսուս անձերէն ո՞րչափ կը կարծէք թէ խորհող մարդիկ են»։ Ըսաւ սուտ բժիշկը։ «Վեց կամ եօթը»։ «Կատարածքներ բժիշկը»։ «Ես պիտի ցուցնեմ թէ ատենցմէ տասը քու յաճախորդներդ են եւ մնացածները՝ իմա են»։ Այս պատիւ չբերեր մարդկային սեռին չորս հինգերորդին։

Կարծեմ կրնանք բացատրել թէ ինչպէս, մինչեւ անգամ դաստիարակեալ եւ մտացի անձինք կրնան վտանգութիւն դնել տարօրինակ դարմանումներու բարեւոյ ազդեցութեան եւ բացարձակ տգէտներու գիտութեանը վրայ։ Բժշկականութիւնը բուժելու արուեստը չէ, ինչպէս հասարակօրէն կ'ըսուի, այլ սովորաբար հիւանդութիւններու մեղմացուցիչ է եւ երբեմն բուժիչ։ Խիստ շատ են անբուժելի հիւանդութիւնները, կամ այնպիսիք որ անբուժելի եղած են ծերութեան բերմամբ, ամէն տեսակ յոգնութեամբ կամ չափազանցութիւններով, այնպէս որ բժիշկ մը կարող չէ ձեւացնել թէ կրնայ ուրիշ բան ընել բաց ի ցաւերը մեղմացնել եւ նուազցնել։ Այսպիսի հիւանդութիւններով տառապող անասունները մը չկրնար հաւատացնել իր անձին թէ դատապարտուած է առանց դարմանի։ Եւ ինչ զոհողութիւն ընել, ինչ վճարել պէտք ըլլայ ալ՝ կը փորձէ կարելին եւ անկարելին ապաքինութիւն ձեռք բերելու համար։ Բժշկականութեան իր հիւանդութիւնը բուժելու անկարող գտնուելէն խեղճ մարդը կը մղուի ինքզինք նետել որեւիցէ սուտ բժիշկի գիրկ որ կարող է ճարտար եւ խաբէական խօսքերով գրաւել անոր վտանգութիւնը։ «Իմ դարմանս անսխալ է» կ'ըսէ սուտ բժիշկը, «փորձեցէ՛ք»։ Հոգին երթա-

լով կը տկարանայ, եւ տեղի կու տայ զինք չարչարող եւ իրեն չխնայող հիւանդութեան առջեւ։ Կենդանին, կրնանք ըսել, ձեռք կը բերէ իր իրաւունքը։ Իսկ հիւանդը ինքզինք կը յանձնէ այնպիսի մէկու մը որ դարմանալի բուժում կը խոստանայ մեծ վտանգութեամբ եւ առանց թէութեան։

Ապաքէն անհաւատարի բուժումներ տեղի ունեցած են ժամանակաւ երբ քիչ ծանօթութիւն կար, կամ եղած ծանօթութիւնը անկատար էր, շղային հիւանդութիւններու վրայ որ այնքան հետաքրքրաշարժ, զանազան եւ բազմապատկաճ են իրենց նշաններով եւ արտայայտութիւններով։ Երբեմն տեղի կ'ունենային այնպիսի ապաքինումներ որ յարուցէին առնելու պէս էին, գրեթէ հրաշքներ։ Այսպիսի դէպքեր գոհացուցիչ կերպիւր կը բացատրուին հիմա։ «Այսինքն» ապաքինումը արդիւնք էր այն ազդեցութեան զոր մտքին յոյսը եւ վտանգութիւնը կը ներգործէին մարմնին վրայ։ Բայց առաջ դարմանալի եւ հիւանդի էին։ Ամբողջ կեցցէի ազդակներ կ'արձակէր իբրեւ գործուած հրաշքի մը առթիւ, եւ բացարձակ վտանգութիւն կը դնէր այդպիսի բաներու վրայ։ Ուրիշ բան չէր կրնար ըլլալ։ Ինչ ալ ըլլայ, միշտ պիտի գտնուին դիւրահաւատ անձեր, եւ մարդիկ միշտ միտեալ պիտի ըլլան խաբել զանոնք։

ՀԱՐՏԱՐԱՀԱՆԱՐ ԶՐՀԱՆ ՄԸ

Քանի մը տարիներ առաջ Իտալացի մը արդիւնաւոր ջրհան մը հնարեց, եւ այնուհետեւ բաց ի նախնական ծախքէն անոր վրայ քիչ ծախք ընելով իր գործը կը հոգար։ Իր տան պարտէզին պատը հիւսիսային Իտալիոյ մեծ քաղաքներէն մէկուն մեծ պողոտային կից էր, քաղաքէն միայն քանի մը մղոն հեռաւորութեամբ, հետեւապէս ճանապարհորդներ շատ կ'անցնէին այդ պողոտայէն։ Տեսաւ որ այս պատին մօտ պատուական ջուր կար։ Ուստի պատին դուրսի դին ջրհան մը շինեց ճանապարհորդներու համար։ Իրաւ անցորդները կրնային անդին գտնուող ջուրէն խմել, բայց երկաթ թասը շղթայով ջրհանին կցուած էր։ Զրհանին մօտ կոշտ նստարան մը շինուած էր, եւ անոր վերեւը փաթթուող բոյսերու ճիւղեր բարձրանալով հովանի մը ձեւացուցած էին կէսօրուան տաք արեգակին դէմ։ Այս հաճոյական շուքին ներքեւէն քիչ ճանապարհորդներ կ'անցնէին առանց հանգչելու համար կենալու եւ ջրհանը քաշելու։

Աստուծոյ միջնեւ իրիկուն յոգնածները, այդ թէ կին, կը քաշէին ջրհանը եւ կ'օրհնէին շինողը, երբեք չխորհելով թէ իւրաքանչիւրը բազմապատկաճ կը հատուցանէր ընդունած բարիքին փոխարէն։ Զրհանը այնպէս շինուած էր որ ջուրը վեր չէր ելլեր առանց բաւական ոյժ վատնուելու, բայց այն ատեն շատ մը աւելի ջուր վեր կ'ելլէր քան զոր կը հոսէր նեղ ծորակէն դուրս, մնացածը անտեսանելի խողովակէ մը կ'անցնէր կը թափէր պատին միւս կողմը գտնուող մեծ ընդունարանի մը մէջ։ Այս ջուրը կ'երթար ջրհանը շինողին տունը, անոր ախոռը եւ պարտէզը։ Գոհացուցիչ խմած մէկ միջոցով ջուրին դէմ իբր 3 քաշ ջուր։ Եւ ինչ որ կ'աւելնար, ուրիշ խողովակով մը կ'երթար մօտը տնկուած եւակներու արտը կ'ոռոգէր։

Հարկաւ, եթէ ճանապարհորդը ուզէր իր իշուն կամ ջորիին ջուր տալ, ինչպէս

կ'ընէր երբեմն, մարդը շատ մը աւելի կ'օգտուէր իր այդ ճարտարահնար գիւտէն։

ՊՆԴԱՅԱԾ ՔԱՐԻԻՂ

Սոյնի մէջ ըսուած է թէ Մ. տը Հիւմի, գաղղիացի նաւային սպայ մը, հնարած է կերպ մը որով քարիւղը կրնայ շատ պինդ եւ կարծր կտորներու վերածուի։ Կը հաւաստուի թէ հասարակ քարիւղը այդ կերպով պինդ մարմնի փոխուած է, եւ կտորները երբ կը վառուին, սաստիկ տաքութիւն կ'արձակեն եւ կամաց կամաց կը սպառին։ Մէկ տակառաշափ պինդ քարիւղը, իբրեւ վառելի, համազօր է երեսուն տակառաշափ հանքածուխի։ Ըսուած չէ թէ այս երկու ձեւ վառելիներուն ամէն մէկուն, զատ զատ, ծախքը ինչ է։

ԶՈՒՐ ԽՄԵՆ ԲՆԱԶԴԵՆ ՄՂՈՒՆԼՈՎ

Մօտերս գիտական հրատարակութեանց մէջ հակաճառութիւններ տեղի ունեցան սա խնդրին վրայ թէ արդեօք հաւկթէն նոր ելած ձագերը ջուր կը խմեն առանց տեսած ըլլալու իրենց մօր օրինակը։ Մր. Հ. Ու. Իլիթ Սոյնի ուղղած նամակի մը մէջ դրապէս կը պատասխանէ թէ հաւու ձագերը իրենք իրենցմէ կը խմեն ջուր։ Յաճախ ամանով ջուր դրած է օր մը առաջ հաւկթէն ելող ձագերու խուճին առջեւ, եւ դիտած է որ առանց մօրը անոնց սորվեցնելուն կամ օգնելուն, իրենց կողմէնքը ջուրը կը խոթէին եւ գլուխները վեր կը բարձրացնէին ճիշդ չափաւս հաւերու պէս։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ՅԻՍՈՒՍ

(Շաբ. «Աւետիք»-ի 24 թիւէն և վերջ)

Յիսուս իւր ծննդեամբ խոնարհութիւն եւ կեանքովն գործունէութիւն քարոզեց մարդուն, մահուամբը եւս հաճեալ-թիւն։ Յիսուս որ կատարեալ Աստուած էր՝ համբերեց բիրտ եւ անգութ թշնամեաց որք զինք ծաղրեցին, ծեծեցին եւ խաչեցին աւազակաց հետ։ Համբերեց Հրէից եւ Հռոմէացիներու շղթանքներէն տեղացած հայրոջանաց, նախատանաց եւ անարգանաց։ Համբերեց քահանայից, դպրաց եւ փարիսեցիներուն ատելութեան ու անգութեան մթնոլորտին մէջ։ Համբերեց անգէտ ու տգէտ իշխաններու եւ կուսակալներու անարդար դատաստաններուն, անիրաւ վճռոյն, անյարմար ու անիմաստ հարցումներուն։ Համբերութիւն աստուածային։ Համբերութիւն քարոզեց նա մարդուն երբ կը դողար ու կը մարէր կոշտ գերանին ներքեւ զոր իւր վրայ բարձած էին անգութներ ու անիրաւներ։ Համբերութիւն ցուցուց երբ խաչը կրեց՝ խաչը զինք կրելէն առաջ։ Կը ծեծեն, կը հայհոյեն եւ ապա կը տանին Գողգոթա։ Հոն կը փայլի համբերութիւնը արեգակի պէս։ Ո՞վ կայ որ ըսէ թէ չեմ տեսներ։ Զրտեսնողը միայն կոյրն է, Յիսուսը չը ճանչցողն ու չգաւանդողն է։ Հոս մարդ կը դմայի երբ կը լսէ Սուրբ բերանէն «Ներէ ատոնց, Հայր, ինչու որ չեն դիտեր ինչ կ'ընեն»։ Քարոզեց ներել թշնամիներու եւ անա գործով կ'իրականացնէ, կը գործնականացնէ իր խօսքը։ Ո՞վ են որ կը խաչեն եւ ո՞վ է որ կը խաչուի։ Հոնաւոր էակներ են խաչողներ, անհուն էակ մ'է խաչուողն։ Արարածներ են դամ գարնողներ եւ ցաւ կրողն։ Արարիչ մըն է։ Մարդիկ են որ իրենց անկար ու տկար բազուկներով կը դարձնեն

Աստուծոյ սուրբ ձեռքը եւ ոտից: Կը ծա-
րաւի նա, լեղի քացախ կու տան: Ի՞նչ համ-
բերութիւն: Նիդակ կը զարնեն իւր կողին
եւ ահա փոխանակ պատժելու հանուր մարդ-
կութիւնը՝ բժշկութեան ակ մը ու աղբիւր
մը կը բանայ որ կարող ըլլան մաքրուիլ ու
փրկուիլ: «Թող ան ջուրը եւ արիւնն որ
կողէր, Տէր, կը վազէ՝ հոգիս ամէն մեղ-
քերն մաքրելով իս բժշկէ...» Աւազակ-
ներ են որ աջ ու ձախ կողմերը խաչը հա-
ներ են, դատաւորները զայն անոնց ընկեր
սեպած են: Գլուխը կը ծռէ նա եւ հոգին
կ'աւանդէ Հօր Աստուծոյ ձեռքը:

Կը մեռնի եւ գերեզման կը դրուի: Աստ-
ուածային կարողութիւնը կը յայտնէ փա-
ռաւոր Յարութեամբն: Հրաշք մեծագոյն:
Թէպէտ մեռաւ անարգանօք, սակայն յար-
եաւ յոյժ մեծ փառօք: Փճացուց մահուան
խայթոյնն ոյժը եւ թոյնին զօրութիւնը: Ի
սպառ ջնջեց գերեզմանին յաղթութիւնը:
Կենաց ճամբան եւ յաւիտենական կեանքը
ցոյցուց եւ յայտնեց աշխարհի: Մարդոց
լանջաց ներքեւ յաւիտենական յոյս մը դրաւ
որ փշալից պարագայից վրայ վարդ կը սփռէ,
մթութեան մէջ լոյս կը դնէ, արտմեալին
մխիթարութիւն եւ նեղեալին հանգստու-
թիւն կը խոստանայ անսուտ խօսքով ու
բերնով, յոյս մը՝ որով մարդ երկինք կա-
րող է ժառանգել: Երթալէն առաջ խոստա-
ցաւ մարդուն լուսեղէն ու երկնային բնա-
կարան պատրաստել եւ արտմեալներուն
մխիթարիչ զրկել: Ով մարդ, վստահէ, հա-
ւատաւ եւ անոր յուսա կատարեալ կերպով:
Սիրէ զայն բոլոր սրտով, բոլոր հոգեով եւ
զօրութեամբ: Անիկա է որ մարդուն հաւատք
դրամբն եւ յոյս երջանիւնն պիտի փոխէ:

Մարդը կարօտ էր Յիսուսի ծննդեան,
կեանքին, մահուան եւ յարութեան: Յի-
սուս աշխարհ եկաւ, կեանքովն մարդոց ե-
րեւցաւ, մահուամբն աստուածային նպա-
տակն ցոյցուց եւ յարութեամբն ամենակա-
րողութիւնն: Վսեմամիտ էր առանց հպար-
տութեան, խոնարհ էր առանց նուաստու-
թեան, արդար էր առանց խտրութեան,
պարզագոյն էր վարմունքով ու բարքով,
ազնուագոյն էր զգացումներով: Օրինակ մը
եղաւ հանուր մարդկութեան: Երանի՜ անոր
որ անոր կեանքը օրինակած է եւ կ'օրի-
նակէ: Դուք օրինակած ես:

Խարբերդ ՍԵՐՈՒՅ Ի. ՅԱՅՈՐԵԱՆ

ԻՍՎԻԴԱՐԻ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԳՈԼԷՃԻՆ ԱՄՎԵՐՋԻ
ՀԱՆԴԵՍՆԵՐԸ

Ընթացաւոր Կարգին Հանդէսը
Իւսկիւտարի Ամերիկեան Գոլէճի այս
տարուան ամառը ի հանդէսները տեղի ու-
նեցան անցեալ հինգշաբթի եւ ուրբաթ:
Հինգշաբթի ընթացաւորաց օրն էր, հան-
դէսին ամէն մասերն ալ իրենց սեփականեր
էին: Անգղիացի օրիորդ մը, Լորա Լիւիս,
իրենց մէջէն ընտրուած էր նախագահելու եւ
երաժշտութիւնն ալ իրենք ստանձնած էին:
Հանդէսը սկսաւ Օր. Մէյսլ Էտուրտի
ղարկած ֆէմօ «Լոյով որ բաւական ճարտա-
րութիւն կը ցուցնէր: Ընթացաւորացի ճառ
կարգացողներուն առաջինն էր Օր. Վե-
րոնիքա Ս. Վարժապետեան: Նիւթն էր
Thought Images (Խորհարարի Պատկերներ): Չոր
ուրբաթական երեւոյցով այս գիտական նիւթին
տուաւ կենդանութիւն ու հրապոյր որով
աւելի եւ աւելի իրեն քաջեց ներկաներուն
ուշը: Հաճելի էր լսել ուրիշ անձանց վրայ
իր կատարած քննութեանց արդիւնքը, մա-

նաւանդ մէկ աղջկան վրայ կատարուածին
արդիւնքը շատ զուարճացուց հանդիսական-
ները: Ետքը Օր. Լիւիս՝ Թէնիսընի քերթ-
ուածներէն գեղեցիկ կտոր մը կարգաց:

Ընթացաւորացի ճառ կարգացողներուն երկ-
րորդն էր Օր. Մարիքա Սուլիոթու, Յոյն, ու-
րունիւթն էր The Power of an Idea (Գաղա-
փայնի Զօրութիւնը): Բաւական հմտալից էր իր
ճառը: Պատմական այսինչ դէպքը պատա-
հեցաւ վասն զի այսինչ զաղափարը կը տի-
րէր: Այսինչ Ժողովուրդը այսպիսի բնու-
թիւն մը ունի, վասն զի այսինչ զաղափա-
րը գլխաւորն է անոր մտքին մէջ: Յետոյ
չնչեց լաւ զաղափարներ ունենալու
պէտքը: Օր. Լիւիսի նորէն սիրուն «ը մը
երգելէն ետքը դարձեալ Օր. Էտուրտի
կարգաց քերթուած մը ի դիմաց իր կար-
գին: Պարզ էր, բայց մեծ հաճոյքով մտիկ
ըրին ունկնդիրները:

Ետքը Օր. Ագապի Քէյքայան կարգաց
կարգին վերջին ճառը, անգղիերէն, նիւթ
ուսնեալով Եսթիլէսի հոգեկաւոր խօսքը
«Ուրիշ երեւոյթ յաւ ըլլաւ» Պէտք է խրտչինք
երեւակայութեան երազներէ, լոկ վերա-
ցական բաներէ որ օղը կը ցնդին երբ յօ-
գուտ գործածելու համար կ'ուզենք շօշա-
փել զանոնք: Պէտք է համարենք իրական
ծանօթութիւն եւ մեր երեւոյթը եւ շար-
ժուածքը պէտք է որ հաւատարիմ ցոյա-
ցումն ըլլան մեր ներսի իրականութեան:
Ետքը հրաժեշտի սրտառուէ խօսքեր խօսե-
ցաւ գոլէճին՝ իր կարգին կողմէ: Հինգ ըն-
թացաւորաց օրիորդները իրենց կարգին
երգը երգեցին եւ հանդէսը վերջացաւ: Հե-
տեւեալ օրը ուրբաթ տեղի ունեցաւ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԴԵՍ

Սկսաւ լատիներէն երգով մը որ երգեցին
գոլէճին խմբերգը: Ետքը Միացեալ Նահան-
գաց Ճոնս Հոփքինս համալսարանին փրո-
ֆէսոր եւ այդ երկրին մեծագոյն յուսագէտ
Տր. Պասիլ Կիլտըսլիվ ուղերձ մը կարգաց
որ հանդէսին գլխաւոր մասն էր: Երկու
խօսքով ըսենք իր ուղերձը:

Նիւթն էր Մանրէկէր Հեռուգրութիւն:
Թէեւ այս նիւթը գործնական չէ ամէն
մարդու համար, սակայն աղէկ է որ գոլէ-
ճիս ուսանողներուն ուշադրութեան ներ-
կայացնեմ զայն, վասն զի իրենց ուսուցիչ-
ները մասնագէտներ են եւ որպէս զի հա-
մակրին եռանդուն հոգիներուն որ ուրիշներ
կ'առաջնորդեն գիտութեան պողոտային մէջ:
Առանց մասնաւոր ուսումնասիրութեանց
ոչ մի ուսուցիչ կրնայ յաջողիլ, բարձրագոյն
իմաստով: Ուրեմն այս նիւթը անհրաժեշտ
ունի կանանց բարձրագոյն դաստիարակու-
թեան խնդրին հետ: Անոնք որ կ'արհա-
մարհեն մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւն,
կը կարծեն թէ գիտեն մարդկային հետազո-
տութեան սահմանները եւ անոնք որ կա-
նանց բարձր դաստիարակութեան դէմ կը խօ-
սին, նմանապէս կ'ենթադրեն որ գիտեն թէ
որքան յառաջ կրնան երթալ կանայք գի-
տութեան մէջ: Երկուքին ալ պատասխանը
համառօտ է: Ինչպէս որ առաջին պարագային
մէջ ճշմարտութեան ետեւէ ըլլալ ամենուն
իրաւունքն է, նոյնպէս երկրորդ պարագային
մէջ ալ իրապէս զարգանալու պարտակա-
նութիւն ունինք: Երբ այս պարզ սկզբունքը
ընդունուի, կանանց դաստիարակութեան
խնդիրին լուծումը կը դիւրանայ:

Հիմա որ կանանց գործունէութեան դաշտը
մեծապէս ընդարձակուած է, ոչ ոք իրա-
ւունք ունի ո եւ է ուղղութեամբ անոր մտա-

ւորական աշխատութիւնը արգիլել, եւ
ամէն բանէ աւելի՝ փորձը պիտի ցուցնէ
անոր սահմանները:

Միս Փէթրիք բաշխեց վկայականները
որով ամէն մէկուն կու տար Պսակաւոր
Արուեստից (Bachelor of Arts) տիտղոսը:
Դեղեցիկ զանազանութիւն կու տային դո-
լէճին խմբերգին երգերը: Բոպէթ գոլէճի
ուսուցիչ Փրոֆ. Միլինճըն աղօթք ըրաւ
եւ գոլէճին երգը երգուելէ ետեւ վերջացաւ
հանդէսը:

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Այս հաստատութիւն, որ արդէն 50 օրեր
ունի իր յարկին տակ, իր 22^{րդ} տարեշա-
նին մէջ պիտի ունենայ 100է աւելի պա-
տըսպարեալներ, որք յոյժ կարօտ են բարե-
սէր անձանց ջերմ կարեկցութեան:

Կ'ուզենք որ մեծ եւ փոքր, տեարք եւ
տիկնայք, պատեհութիւն ունենան ասոնց
բարիք մ'ընելու: Ուստի 1. տղայոց եւ
աղջկանց կ'առաջարկենք որ տան հինգ դա-
հեկան եւ գնեն «Կեանք Տէր Յիսուսի» պատ-
կերազարդ գրքոյկը: Հասոյթը այս որբուկ-
ներուն է յատկացեալ:

2. Օրիորդաց եւ դեռահաս մարց կ'ա-
ռաջարկենք որ տան երեք դահեկան եւ
գնեն «Մայրիկին Առաջնորդը» օգտակար
գրքոյկէն հատ մը: Հասոյթը այս որբուկ-
ներուն է յատկացեալ: Այս երկու գրքոյկ-
ները գնողներն նախ իրենք մեծ օգուտ
պիտի քաղեն նոցա ընթերցումէն եւ ապա
իրենց տուած դրամովն այս որբոց անկո-
ղին, եւն. պիտի շինուի:

3. Երիտասարդը եւ տեարք ալ կրնան
մասնակցիլ այս բարեգործութեան եթէ յօ-
ժարին խրկել իրենց սիրոյ նուէրներն ձե-
ռամբ Աւետարանի պատուարժան պաշտօ-
նէից:

4. Անչափ օրիորդաց եւ այրի տիկնանց
մեծ պէտք կայ, որք անհնաւ կեանք
հանրէն եւ անոյ բաւականաւ, եւ այս որբե-
րուն մարմնոյ, մտաց եւ հոգեոյ հոգատա-
րութեամբ պարապին:

Կը յուսանք ի Տէր որ մեր այս փափաք-
ներ պիտի իրագործուին ի փառս Աստուծոյ
եւ յօգուտ այս անտէրունչ որբոց:

Պրուսա Գ. ՊԱՆՏՈՒՐԵԱՆ
Յունիս 1896

Ա Ձ Դ

Թուաբանութեան Դասընթացը, մտաւոր
եւ գրաւոր, պատրաստեալ Ագգ. Կեղր. Վար-
չութեան Ուսումնական Խորհրդոյ վերջին
կազմական կանոնագրին համաձայն: Տպա-
գրութիւն եւ կազմ՝ Մատթէոսեան:

Տարական Թուաբանութիւն. Ա. եւ Բ.
տարի: Դին 4 դաս:

Միջին Դասընթացը. Գ. եւ Դ. տարի:
Դին 5 դաս:

Բարձրագոյն Դասընթացը. Ե. եւ Զ. տարի:
Դին 10 դաս:

Կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով:
Կեղրոնատեղի Պ. Պալենց գրատուն, Զաք-
մաքճըլար Եղգուշու, թիւ 20, Կ. պոլիս:

Սովորական աղօթքի Ժողովը տեղի պի-
տի ունենայ վաղը, ժամը 8ին, Պայպը
Հառուի մատրան մէջ: Աղօթքի նիւթն է
Մատ. ԻԵ. 10:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Յուլիս 15 ըստ Յուլ. եւ յուլիս 27 ըստ Լատ. 1896

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Միացեալ Նահանգներու Հանրապետա-
կանաց համագումար ժողովը որ երեքշաբթի
տեղի ունեցաւ ի Սէյնթ Լուիս՝ նախագա-
հական ընտրելի անուանեց Օհայոյի Մր.
Մաքինլի եւ փոխ-նախագահական ընտրելի՝
Նիւ Ճըրդիցի Մր. Հապըթ։ Առաջին ընտ-
րութեամբ Մր. Մաքինլի 661½ քուէ ստա-
ցաւ 922 ընտրողներէ։ Հանրապետականնե-
րու համագումար ժողովները իւրաքանչիւր
պատուիրակի քուէն կէս քուէ հաշուելու
սովորութիւնը որդեգրած են, վասն զի պատ-
ուիրակներուն համագումարը Ամերիկեան
Ազգային ժողովին անդամներուն կրկինն է։
Միացեալ Նահանգներուն համար ամենէն
կարեւոր եղող խնդրոյն նկատմամբ շատ
պարզ եւ զոհացուցիչ է որդեգրուած քա-
ղաքական սկզբանց յայտադրը, ուր հետեւե-
կալը կը տեսնուի։ «Հանրապետական կու-
սակցութիւնը առանց վերապահութեան ողջ
գրամի ջատագով է։ Մենք հաստատապէս
կը հակառակինք ամէն տնօրինութեան որ
կը միտի կոտորել կամ խախտել մեր երկրին
գրամին վարկը։ Ուստի եւ կը հակառակինք
արծաթ գրամի անարգել եւ անսահման կեր-
պով կոխուելուն, ուրիշ բան է՝ եթէ աշ-
խարհի վաճառականական գլխաւոր ազդե-
րուն մէջ գոյանայ միջազգային համաձայ-
նութիւն մը, որուն յաջողման կը խոստա-
նանք նպատակ։ Բայց մինչեւ որ ձեռք բեռ-
ուի այդպիսի համաձայնութիւն մը, պահ-
ուելու է ոսկեղբայր իբրեւ փոխանակու-
թեան օրինական գործի եւ չափ, եւ բոլոր
մեր արծաթ գրամները եւ թղթադրամներն
անոր հետ համեմատուելու են հրապարակի
գնոց նայելով։ Պաշտպան ենք այն ամէն
տնօրինութիւններուն, որոնք նպատակ ու-
նին անվթար պահել ազգային վարկը այն-
պէս որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգնե-
րուն պարտաթուղթերը եւ բոլոր մեր գրամ-
ները իրենց անուանական արժէքով առ-
նուին եւ արուին երկրի ամենէն լուսա-
ւորեալ ազգերուն գրամական արդի օրի-
նական չափով, կամ ոսկեղբայրով։» Երբ
այս յայտարարութիւնը քուէարկուեցաւ,
արծաթ արտադրող նահանգներու 21 պատ-
ուիրակներ մեկնեցան ժողովարանէն եւ
ծանուցին թէ կը բաժնուին Հանրապետա-
կան կուսակցութեան։ Սակայն հաւանո-
ւէն ընդունուած այս յայտագիրը կուսակ-
ցութեան պիտի բերէ անոր կործնուեցածէն
աւելի թուով բարեկամներ։ Յայտագիրը կը
պահանջէ արդի սակացոյցը եւ կը պա-
հանջէ «ամերիկեան ապրանք հետ մըցող
ներածեալ ապրանք համար այնպիսի ար-
գար սակացոյց մը, որով կառավարութեան
անհրաժեշտ ծախսուց համար ոչ միայն բա-
ւականաչափ հասոյթ գոյանայ, այլ եւ Ա-
մերիկեան գործաւորներու թոշակը պաշտ-
պանուի ուրիշ երկիրներու գործաւորնե-
րու անկեալ թոշակին վերածուելու վտան-
գէն։» Կուսակցութիւնն այս յայտարարու-
թեամբ մասնաւոր սակագին մը չընտրել,
բայց կը զեկուցանէ թէ շաքարի եւ բուրդի
մաքսերն աւելնալու են։ Դարձեալ, յայ-
տագիրը կը ջատագովէ Նիքարագուայի
Չիանցին չինութիւնը ձեռամբ կառավարու-
թեան։ Կ'ըսէ թէ օտարաբնակ ամերիկեան
հպատակները պիտի պաշտպանուին, եւ
Քուսակցիներուն կարեկցութիւն կը յայտնէ։

—Յունիս 28ին տեղի ունեցաւ բացումը
ճիւղերու հսկայ արձանի մը, որ Գերմանիոյ
Վիլհելմ Ա. կայսեր ի յիշատակ կանգնուած է
Քիթհաուզէր բլրոյն վրայ, ուր ժողովրդա-
կան աւանդութեան մը համաձայն Գերման-
րիք Պարպարոսա կայսրը պատերազմէ յոգ-
նած պառկեցաւ քնանալ եօթը հարիւր տարի
առաջ, եւ երազին մէջ տեսաւ ոսկեղար մը,
ուր Գերմանիա դարձեալ միանալով պիտի
իշխէր աշխարհի։ Գիւղացիք անկէ ի վեր
կը սպասեն այն օրուան, երբ այս քաջարի
շիկամօրուս կայսրը իր քունէն արթննալով
յաղթանակաւ միութեան պիտի առաջնորդէ
իր ժողովուրդը։ Կը վայելէ յիշատակարան
մը կանգնել այդ բլրոյն գագաթը ի պատիւ
հանգուցեալ կայսեր։ Արդի կայսրը, արձա-
նին բացման հանդիսին առթիւ, ըսաւ իր
ձառին մէջ թէ Վիլհելմ Ա. մասամբ կատա-
րեց ժողովրդական աւանդութիւնը, վասն զի
յաղթութեան եւ միութեան առաջնորդեց
գերմանիա։ Արձանն իր պատուանդանով
280 ոտք բարձրութիւն ունի։ Արձանին
ներքեւ կամարակալ խուցի մը մէջ Պար-
պարոսա կայսրը կը ներկայացուի գահուն
վրայ բազմած, եւ կարծես թէ քունէն նոր
արթնցած է։

—Գերմանիոյ մէջ Լի Հունկ Չանկի տըր-
ուած փառաւոր ընդունելութիւնը շատերու
կարծեօք վերադրելի է Գերմանիոյ մէկ զօ-
րաւոր փափաքին, որ է բարեփոխ իր առեւ-
տրական յարաբերութիւնները Չինոս հետ։
Սակայն չինացի զգուշաւոր քաղաքագէտը
ոեւէ որոշ խոստում չտուաւ։ Ըսաւ միայն,
«Եթէ պէտք ունենամ ոեւէ ապրանքի զոր
տեսայ ձեր գործարաններուն մէջ, ձեզմէ
պիտի ապսպրեմ։» Անցեալ շաբթու Եամա-
կաթ մարաշխանն ալ ընդունուեցաւ Գեր-
մանիոյ կայսրէն, եւ կիրակի Մարսիլայէ
չողենաւ մտաւ Ճափոն վերադառնալու։ Իր
առողջութեան փափուկ վիճակին համար
ստիպուեցաւ թողուլ Ամերիկայի ճամբով
վերադառնալու դիտաւորութիւնը։

—Վիէնայի պաշտօնաթերթը կը ծանու-
ցանէ թէ քանի մը պաշտօններ տրուած են
հանգուցեալ Քարլ Լուտվիկ արքիդուքսին
երկրորդ որդւոյն, Օթթօ արքիդուքսին, ըն-
տանեաց։ Այդ ծանուցումէն որոշ կը տես-
նուի թէ այսուհետեւ յիշեալ իշխանը, եւ
ոչ թէ անոր երէց եղբայր Ֆրանց Ֆէրտի-
նանտ տէպօ արքիդուքսը, պիտի նկատուի
իրապէս իբրեւ ժառանգ աւստրիա-հունգա-
րական գահուն։ Մինչեւ ցարդ կը գտնուէր
Խաէնպուրկ (Հունգարիա) իբրեւ նիդակա-
ւոր հեծելազօրաց գնդապետ, բայց ապա-
գային մէջ պիտի ընակի Վիէնա եւ պիտի
ստանձնէ բոլոր այն պաշտօնները եւ ներ-
կայացուցչի պարտականութիւնները որ ժա-
մանակաւ յանձնուած էին իր հանգուցեալ
հօրը, ինչպէս եւ այն պաշտօնները եւ պար-
տականութիւնները որ կը վերաբերէին դա-
հաժառանգ Ռուտովֆ իշխանին։ Կայսեր եւ
պետութեան ներկայացուցիչը պիտի ըլ-
լոյ ամէն հանդիսական առթիւ, ընդունե-
լութիւններու, արքունեաց զանազան հաց-
կերպութիւններու եւ զինուորական հանդէսնե-
րու մէջ։ Պիտի հաղորդակցի օտար դեսպան-
ներուն եւ պետութեան երկու կէսին ալ
նախարարներուն հետ։ Իր կինը, արքի-
դուքսին Մարիա Եոզէֆա, զուստ Սաքսո-
նիոյ կէտրկ իշխանին, կայսրուհւոյն անուամբ
պիտի ընդունի դեսպանական մարմնոյն տի-
կինները։ Արքիդուքսը պիտի ըլլայ նաեւ,
հանգուցեալ Քարլ Լուտվիկ արքիդուք-
սին նման, կարգ մը զեղարուեստական

եւ ճարտարագործական ընկերութիւններու
պաշտպան։

Իշխանը երեսուներկու տարեկան է եւ
կ'ըսուի թէ առողջ եւ զօրաւոր է։ Ընդունած
է ճիշդ նոյն կրթութիւնը զոր ընդունեց իր
այժմ անկեալ հիւանդ երէց եղբայրը Ֆրանց
Ֆէրտինանտ տէպօ, եւ քաջավարժ ձի հեծ-
նող եւ սրատես որսորդ մ'է, ընաւորու-
թեամբ հաճելի եւ բանակի սպայից սիրելի,
թէեւ քիչ ծանօթ է հասարակութեան։ Ա-
ռաջնորդութեամբ եւ հրահանգութեամբ իր
կայսր հօրեղբոր, որուն պարտաճանաչու-
թիւնը առակի կարգ անցած է Եւրոպայի
մէջ, անտարակոյս պիտի մշակէ իր ապա-
գայ բարձր պաշտօնին համար պահանջուած
յատկութիւնները, թէեւ գահաժառանգի
յատուկ կրթութիւնն չէ առած։ Երկու որ-
դի ունի։ Ինը տարեկան մանչ մը, Քարլ
արքիդուքս, եւ տասնեւչորս ամսուան ման-
կիկ մը։

—Հունգարիոյ Երեսի. ժողովը քուէար-
կեց կարեւոր օրինագիծ մը, որ կը տրա-
մադրէ առ առաւելն տասներկու ամսուան
բանտարկութեան եւ մինչեւ 1,000 քրօնէն
տուգանքի եւ քաղաքային իրաւունքէ առ-
ժամեայ զրկման դատապարտել ոեւէ կղե-
րական կամ եկեղեցական պաշտօն կատա-
րող ոեւէ անձ, որ եկեղեցւոյ կամ կրօնա-
կան հանգամանք ունեցող ժողովներու մէջ
կը ջանայ հանրային ընտրութիւններու վրայ
ազդեցութիւն ի գործ դնել, կամ քաղաքա-
կան քուէարկութեան մը վրայ ազդելու
նպատակաւ աստուածային վարձք կը խոս-
տանայ, կամ եկեղեցւոյ խորհուրդներ մա-
տակարարել կը զլանայ եւ հանդերձեալ աշ-
խարհի յատուկ պատիժներ կը սպառնայ
ընտրողներուն, կամ նուիրական խորհրդա-
նշաններ ի հանդէս կը բերէ ընտրական ժո-
ղովներու մէջ եւ այդպիսի ժողովներու գու-
մարումէն առաջ կազմակերպուած հանրային
թափօրներու մէջ։ Բոլոր այս յանցանքները
գործողած են։ Տեղ մը գիւղացիներուն
ծունկի վրայ գալ եւ խաչին վրայ երդնուլ
տրուած է որ քուէարկեն միայն ի նպատակ
կղերական ընտրելիներուն, սպառնալով որ
չհնազանդողները գեհնի կրակին պիտի
մատնուին։

—Սինեոր Քրիստի օրոշած է քաղաքա-
կան կեանքէ քաջուիլ եւ նափոխի մօտակայ
իր կալուածները երթալ։

—Անգղիական Խորհրդարանը որոշեց այլ
եւս մինչեւ յունուար չվիճաբանիլ կրթա-
կան ծրագրին վրայ։

—Հարաւային Ափրիկէի մէջ ընկններու
նոր եւ մեծ ապստամբութիւն մը ծագած է
անգղիական իշխանութեանց դէմ։

—Ճափոնի Քամայիչի քաղաքը կործա-
նող երկրաշարժէն անմիջապէս ետքը մեծ
ալիք մը եկաւ որ ծովեղբայրներ երկայնու-
թեամբ 70 մղոն տարածուեցաւ, եւ կը
հաշուուի թէ 10,000 անձինք խեղդուեցան,
երկրաշարժի ցնցումներուն թիւը 150 էր
եւ տեւողութիւնը 20 ժամ։

—Նիւ-Երսէլէրէ կ'իմանայ թէ Քուսակցի
ապստամբները պարտութեան մատնած են
սպանիական զօրքերը, անոնցմէ սպաննելով
եւ վիրաւորելով 1,000 հոգի։ Սպանիական
կառավարութեան կողմէ կը ծանուցուի թէ
օգոստոսի եւ սեպտեմբերի մէջ դարձեալ
50,000 զօրք պիտի ղրկուի Քուսակցի։

—Քէնթըրպըրիի ֆարար աւազներէցը Քէն-
թըրպըրիի մայր եկեղեցւոյն նորոգութեան
համար հանգանակութեան ձեռնարկեց չըջա-
բերականով։ Սինեորէ կ'ըսէ, «Մասնաւոր

յարմարութիւն մը կայ այս վայրկեանս խնդրելու այդ օժանդակութիւնը, քանի որ զալ տարի մկրտութեան 1300-է տարեդարձը պիտի ըլլայ Էթնոլոգիոյ, Անդրոյ առաջին թագաւորին, որ Քրիստոնէութիւնն ընդունեց Սբ. Օգոստինոսի ձեռամբ ի Բէն-թըրպորի:»

—Յրանձական խորհրդարանը ինչպէս սգոյ չորեքշաբթի նիստ չըրաւ հանգուցեալ Քարնո նախագահին մահուան տարեդարձին առթիւ:

—Յրանձայի Երեսփ. Ժողովը որոշեց որ տասներեք տարեկանէ վար եղող տղայք այլ եւս չաշխատողին իբրեւ գործաւոր:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ ուրբաթ Սէլամըզի արարողութենէն ետեւ ֆրանսական դեսպան Մ. Քան-պոն պատիւ ունեցաւ առանձինն Վեհ. Սուլթանի ներկայանալու: Յետոյ Ն. Վեհափառութեան ներկայացաւ Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպան Սթենպոք կոմսը՝ արձակուրդով մայրաքաղաքէն մեկնելուն առթիւ:

—Հայկ. նախորդ կուսակալ Զինի փաշա Պրուսայի կուսակալ անուանուեցաւ:

—Եղեռնադատ ատեանը լմնցուց դատը Զաֆրանպուրուցի Մուսթաֆայի, որ իբր տարի մը առաջ Բերայի մէջ սպաննեց Սվորոնոս անուն յոյն երիտասարդ մը եւ վիրաւորեց գիշերապահ մը որ կ'ուզէր զինք ձերբակալել: Ատեանը յանցաւոր գտաւ զայն, թէեւ մեղմացուցիչ պարագաներու տակ, եւ սպանութեան ոճրին համար դատապարտեց երեքամեայ բանտարկութեան: Նաեւ վճռեց որ գիշերապահին 1,200 դահ. տուգանք տայ՝ զայն վիրաւորած ըլլալուն համար:

—Զորքաւոր խաւառ կանուխ Զէնկի-լէրցի թուֆուս օղլու Գարեգին կախաղան հանուեցաւ Գարաքէօյի կամուրջին Պոլսոյ կողմի ծայրը: Մահուան դատապարտուած էր մաքսատան յատուկ վաճառատան պաշտօնեաներէն Սենեքերիմ անուն եռզատցին սպաննելուն համար:

—Պաշտօնապէս կը հերքուի սա զրոյցը թէ պուլկար աւազակախումբեր մտած են Գոսովայի նահանգը:

—Վեհ. Սուլթանի բարձր նախագահութեամբ կազմուած եւ Անատոլիոյ մէկ քանի նահանգներուն յատուկ նպատակամտոյց յանձնաժողովին կողմէ հանգանակուած գումարներն հասան կարօտեալներու համար 56,700 դահ. եւ մահմետական աղօթատեղիներու նորոգութեան համար 46,067 դահ.:

—Էրզրումի նորընտիր ամերիկեան հիւպատոս Մր. Պրքնոյց մայրաքաղաքս հասաւ:

—Որոշուած է ոչ-մահմետականներէ ոստիկան զինուոր ընտրել Սէլանիկի նահանգին մէջ: Անոնց թիւը ոստիկան զինուորներու ամբողջ թուոյն հարիւրին տասը պիտի ըլլայ: Այս նպատակաւ հիմա 172 ոչ-մահմետական ոստիկան զինուորի ընտրութիւն պիտի ըլլայ: Հեծեալ ոստիկան զինուորներէն իւրաքանչիւրն ինք պիտի հայթայթէ իր ձին:

—Նոր որոշում մը հրատարակուեցաւ որուն համաձայն անշարժ ստացուածքներու փոխանցման տուրքը 2 առ հարիւր պիտի ըլլայ վաճառման ժամանակ եւ 1 առ հարիւր ժառանգութեան ժամանակ:

—Նամըզ պէյ որ անցեալներէ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ կուսակալ անուանուեցաւ՝ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ:

—Շաբաթ մեռաւ օսմ. Մէլիքներու ամենէն ծերը, Տէրվիլ փաշա: Յուդարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ կիրակի: Ծախքերը վճարուեցան Վեհ. Սուլթանի անձնական քսակէն: Հանգուցեալը թաղուեցաւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին պարտէզին մէջ:

—Սերպիոյ դեսպան Մ. Կէորկէվիչ անցեալ ուրբաթ իր հօրը մահուան լուրն առաւ եւ շաբաթ Պելկրատ ուղեւորեցաւ անոր թաղման ներկայ ըլլալու:

—Անցեալ ուրբաթ տեղի ունեցաւ Իւսկիւտարի Ամերիկեան Գոլէճին ամալերջի հանդէսը: Հինգ աշակերտուհի շրջանաւարտի վկայական ստացան: Ներկայ էր նոյն հաստատութեան ամէն ազգի բարեկամներէն բազմութիւն մը: Ամալերջի ուղերձը խօսեցաւ Միացեալ Նահանգաց Զոնս Հոփքինս Համալսարանի ուսուցիչներէն Փրոֆ. Կիլմըրսիլ:

—Զորքաւոր խաւառ Ռոպերթ Գոլէճի ամալերջի հանդէսը, Ներկայ էին իբր 1,200 անձինք: Վեց երիտասարդներ վկայական առին: Կրթական նախարարը, Յուսեպ եւ Հայոց պատրիարքները եւ Պուլկարաց էկզարքը ներկայացուցիչներ զրկած էին: Ներկայ էին նաեւ Միացեալ Նահանգաց եւ Անգլիոյ գործակատարները:

—Շաբաթ կէսօրէն ետեւ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ դեսպանները եւ Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ գործակատարները այցելութիւն տուին ֆրանսական դեսպան Մ. Քանպոնի:

—Աֆրիկայի մարտանաւը կայս. նաւարանին մէջ կը նորոգուի: Նորոգման եւ կահաւորման գործողութիւններէն ետեւ Միջերկրական պիտի զրկուի:

—Մայրաքաղաքիս պեւծիական հիւպատոսը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երեքշաբթի մեռաւ իր բնակարանին մէջ ի Բերա:

—Սպանիական կառավարութեան կողմէ Մ. Ռամիրէզ մայրաքաղաքիս դեսպան անուանուեցաւ փոխան Ֆորնարի մարքիզին: Նորընտիր դեսպանը չորեքշաբթի Եւրոպայէ Կ. պոլիս հասաւ արեւելեան ձեպընթաց կառախումբով:

—Երեքշաբթի Իզմիր-Գասպա երկաթուղւոյ ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը գումարեցաւ Օսմանեան Պանքային մէջ ի Ղալաթիա: Տարեկան գործառնութեանց տեղեկագիրը գոհացուցիչ կը համարուի: Այդ երկաթուղւոյն Ալաշէհիր-Աֆիոն Գարահիսարի հատուածին շինութիւնն յառաջ կը տարուի, եւ կ'աւելակուի որ աւարտի եւ շահագործուի 1898ին:

—Իզմիրէ Լէվանթ Էքսպրես ուղղեալ նամակ մը կ'ըսէ թէ կառավարութեան ջանից շնորհիւ Ալաշէհիրի եւ Գարահիսարի միջեւ երկաթուղւոյ գծին վրայ ասպատակող աւազակները ցրուած են եւ ոմանք բռնուած, այնպէս որ գործաւորներն ապահով են:

—Պիթիսի կողմերէն յորդ անձրեւներու լուրեր եկան: Պիթիս քաղաքին ցած թաղերը ողողուեր եւ շրջակայից արտերը շատ փնտուեր են: Գարամանի մէջ ալ աղետալի ողողումներ տեղի ունեցեր եւ արմատաց ծանր փնտ տուած եւ շատ դուարներ քշած տարած են: Ըլզնի կողմերը Կէչէտի եւ Քիւսթէրի մէջ գրեթէ ամբողջովին փծացեր է ափիոնի հունձքը:

—Դ. Զորքանակի հրամանատար Զէքի փաշա Էրզրումեան Սըվազ հասաւ: Քանի մը օր ետքը հոն հասաւ նաեւ Անատոլիոյ

նահանգաց կայս. ընդհանուր ըննիչ Շաքիր փաշա:

—Ռէյէն հրատարակեց մայիս ամսոյ հասոյթին տեղեկագիրը, որմէ կը տեսնուի թէ մայիս ամսոյ հասոյթը անցեալ տարուան նոյն ամսոյ հասոյթէն 25,000 ոսկի պակաս է:

—Գահիրէի պարտէզներէն ոմանց մէջ խանվէի տունկի մշակութեան փորձ մը եղած է այնչափ գոհացուցիչ որ կը կարծուի թէ այդ տունկին ընդարձակ մշակութիւնը լաւ արդիւնք պիտի կրնայ արտադրել հոն:

—Երեքշաբթի առաւօտ Վոսփոր եւ Մարմարա Ծովը մառախուղով պատեցան քանի մը ժամ: Այդ միջոցին Օթէս-Նոգենաւը խրեցաւ Մաքրիքէօյի եզերքը, բայց յետոյ վեց նաւածիգ շոգենաւերու օգնութեամբ կրցաւ շարժիլ տեղէն:

—Նիմէթ փաշայի որդի խայրի պէյ հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ իբրեւ մարդասպան:

—Կիրակի գիշեր հրդեհ պատահեցաւ ի Յընտըզլը եւ երկու տուն եւ ինը խանութ այրեցան:

—Հնտախտը վերջապէս նուազման նշաններ կը ցուցնէ Գահիրէի մէջ շնորհիւ հակահիւսական միջոցներուն զորս ի գործ դրին եզրպատկան իշխանութիւնը: Բայց միեւնոյն ատեն հիւանդութիւնը կը ճարակի վերին եզրպատկան գիւղերուն մէջ եւ շատ զոհեր կ'ընէ: Վարակուողներուն իբր երեք չորրորդը կը մեռնին:

—Կրետէ կղզւոյն Հանեա քաղաքէն կը տեղեկագրուի թէ իտալական մարտանաւ մը հասած է հոն:

—Ժողովրդին զուարճութիւնը դիւրացընող ոեւէ մարդ բաւական դրամ կրնայ շահիլ: Ահա այս սկզբամբ երեսուն տարուոյ համար մենաշնորհ խնդրուած է ժողովուրդը պզտիկ շոգեմակոյկներով փէնէրպաղէն եւ Զիֆթէ Հալուզար տանելու: Շոգեմակոյկները պիտի հանդիպին Ախրրափու, Հայտաբփաշա, Գատըքէօյ, Մոտա, Գալա-մըշ եւ Եոզլուրթը Զէշմէ, եւ լաւ անօրիսնութեան մը ներքեւ շահ կրնան արտադրել:

—Օր. Բարադամեան եւ տիկին Պրանգօ ազատ արձակուեցան աւազակներէն եւ Եալովա վերադարձան: Թերեւս աւազակները վերջացած կարծեցին գործը, բայց չէ: Աւազակներէն մէկն յաջորդ օրը բռնուեցաւ: Սուպահ կ'իմանայ թէ ուրիշ աւազակ մը եւ քանի մը մեղսակիցներ ալ բռնուած են:

—Պաշտօնատարներու պարտապահանջները սովոր են իրենց պարտականներուն դէմ դատ բանալով դատապարտել զանոնք իրենց ամսականին քառորդ մասը տալ ի հաշիւ իրենց պարտքին: Այս սովորութիւնն ի գործ դրուած է նաեւ անպաշտօն պաշտօնեաներու նկատմամբ: Հիմա Գատական նախարարին ուղղուած եպարքոսական նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Պետական խորհուրդը որոշած է որ անպաշտօն պաշտօնեաներէ չպահանջուի իրենց ամսականին քառորդ մասը իրենց պարտապահանջներուն վճարել:

ԳՐԱՄԱԿԱՆ			
Յուլի 15/27, 1896			
Գոնուլիտէ		22 25	
Բուժելի երկաթուղի		105 87	
Թահվիլթը Օսմանիյէ		89	
ԳՐԱՄԻ, Օսմ. ոսկին 100 է			
Մէճիտիյէ	108 22	Ռուսիոյ բուլ	90
Մէթալիք	97 30	Նաբուէն	87 49
Պէշիք	103 20	Գրեմից	51 40
Ալթըլէք	103	Անգլ. ոսկի	110 3
Մանր արծաթ	104	Մանէթ թղթ.	8 60

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՐԱՆ ՊՅՈՒՆԵԱՆ
Ֆինանսըլար Եոգուլը, Ամերիկացի Խան